

FOTO: STIAN SKAAR

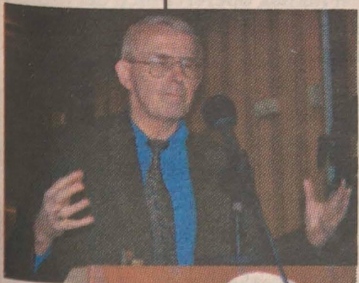
Nullvektallsministeren

Tromsøstudentene som ikke avlegger vekttall har havnet i godt selskap. Vår ferske Kirke-, undervisnings-, og forskningsminister, Trond Giske, er også

nullvektallsstudent. Utopia møtte statsråden som for tiden er hovedfagsstudent i statsvitenskap - uten planer om å ta eksamen. Side 7

nyheter

kultur

Visjonæren

Mjøsutvalgets leder, Ole D. Mjøs, skal snart legge fram sine visjoner om høyere utdanning. Les om framtidens universiteter.

Side 5

~~FÆRRE studenter
FLERE ansatte~~

Side 9

Hard debatt

Først stjeler de Spellemannsprisen, så inntar de Tromsø med sitt tunge, politiske budskap. Black Debbath gir aldri opp.

Side 22

Dette er framtidens

■ Mjøsutvalget kommer med sin endelige innstilling 8.mai. På Norsk Studentunions landsting i helga var utvalgets leder, Ole D. Mjøs, klarere og mer konkret enn noengang tidligere. Det er på mange måter vår egen framtid han skisserer.

■ Og det er på høy tid. Forhåpentligvis legger utvalget kimen til en lang og bred debatt om det høyere utdanningssystemet i Norge. Og, om mulig enda bedre, kanskje oppnår man også reelle forandringer.

■ Utvalget skal ha mot for å tørre å rokke ved stolte og urørlige tradisjoner i det norske utdanningssystemet. Mange av forslagene er spennende. Men, la det ikke være tvil: Mange av forslagene er også rene effektiviseringsstiltak.

Målet er å gi studentene en bedre utdanning. Læringen blir det viktigste, sier representantene i utvalget. Endog skal det fokuseres mindre på eksamener slik vi kjenner dem i dag.

■ Det er flotte mål, men Mjøs' festtale til NSUs landsting er også et spill for galleriet. Hele omorganiseringsprosessen har som fremste målsetting å skape mer produktive og effektive læresteder. Det kan virke som om utvalget i sin effektiviseringsiver går samfunnsøkonomiens ærend. Rasjonalisering medfører ikke nødvendigvis bedre studiekvalitet - det er nettopp denne trenden innenfor høyere utdanning som gjør universitetene til pølsefabrikker.

■ Det er en stor utfordring for Mjøs å overbevise landets studenter om at effektivitet medfører en bedre studiehverdag. Da trenger man en frierferd i det ganske land. Da trenger man 17. mai-taler og festskål. La 8. mai bli en utdanningspolitisk nasjonaldag i Norge og ikke en start for pølsefabrikken Norsk høyere utdanning.

Effektivisering

Universitetet i Tromsø har fått over 400 nye årsverk i en periode der studenttallet har gått merkbart ned. Mjøs-utvalget ønsker en ny organisasjonsstruktur innenfor det enkelte lærested. De ønsker en sterk leder og en klar ansvarsfordeling og beslutningsstruktur. Enkelte effektiviseringsstiltak kan absolutt hilses velkommen til Tromsø.

Ajax's virvelvindfilosofi er ingenting mot Universitetenes "InstantModul"-omstrukturering. Men var det ikke fdet at Tromsø ikke var som alle andre i nettopp verdens mest sinnssyke snøføyke som appellerte og fortsatt appellerer til oss?

Fra Tetris til modullæring

Robin Haug
hovedfags-
student i filosofi

"Vil vi ha moduler her på universitetet?"

SV-fakultetet i Tromsø er nylig blitt pålagt å be de forskjellige instituttene vurdere muligheten for overgang til modulbasert undervisning. I tildelingsbrevet fra universitetsdirektøren heter det "...SV-fakultetet skal vurdere overgang til til modubaserte studieopplegg, blant annet i lys av fremtidige krav til fleksible studieopplegg". (Men for en fremtid dette er, som gjør seg kjent!, så tidlig!, som gjør det så såre enkelt for oss!, og som nå instruerer oss at den allerede er her!?)

En eventuell modubasert omstrukturering, i tråd med innstillinger fra Mjøs-utvalget, berører særdeles tunge aspekter ved forskningen. Og av samme grunn tunge aspekter i næringsliv, byutvikling og distriktutvikling. Forskningsdisiplinene skal nemlig rasjonaliseres ikke bare med hensyn til internasjonal fleksibilitet, men også med hensyn til det enkelte fags både objekt og metode, både faglige innholdsbestemmelse og faglige tilnæringsmåte. Målet er altså internasjonal fleksibilitet, og midlene forstås som rasjonalisering av objekt og metode. Men dette reiser både utviklingsstrategiske og rent faglige spørsmål. Det første spørsmålet, som viser denne sakens ikke bare universitetsinterne, men egentlig mer allmenne interesse, er om ikke Tromsø-universitetet gjør seg selv og byen en bjørnetjeneste ved å for målet om internasjonal fleksibilitet la dets disipliner nasjonalt ensrettes både strukturelt p.d.e.s. og materielt p.d.a.s, dvs. objektmessig og metodisk.

Faglig forsvarlighet

Hvorfor studere 6-7 forskjellige 5-vektallsmoduler på lavere grad "Bachelor, ass" og 3-4 på høyere "Master, ass" i Tromsø når du kan få akkurat det samme - men her tilknyttet "urban",

"hupa" og kvantitativ prestisje - i store Trondheim, store Bergen og stor-stor Stor-Oslo? Selvfølgelig, for både distriktet, Tromsø by og Tromsø-universitetets del er internasjonal fleksibilisering et udelte og etterstrebellesverdige gode, hvis vi med dette forstår effektiv og fruktbar faglig utveksling over landegrensene.

Spørsmålet er om hvorvidt de foreslåtte midlene og måten de er foreslått å bli gjort på ikke gjør mer skade enn gavn, og om hvorvidt en ikke kunne tenke seg mer begrensede, men likefullt tilstrekkelige midler. Når f.eks. internasjonal studentutveksling har vært preget av mye treghet og byråkrati, og

osloholikerne, og viser til at modulisering allerede er trådt i kraft andre steder. Tenk det! Moduleringen er allerede trådt i kraft andre steder, som ved Oslo-universitetet - hvordan kunne en få seg til å påstå at modulisering ikke er mulig? Og så var det de midlere osloholikerne, de som er kjappere og smartere enn de aller kjappeste og smarteste, de som hevder at modulisering ikke nødvendigvis forringer kvalitetsmessige aspekt eller umuliggjør særpreg; kan hende vil modulisering styrke studiekvaliteten, kanskje gi nye kvaliteter, og til og med styrke Tromsø-universitetets særpreg? Men å vise den tekniske mulighet, eller å avdramatisere, begge de to osloholiske modulstrategier bøljer ut om faglige irrelevans.

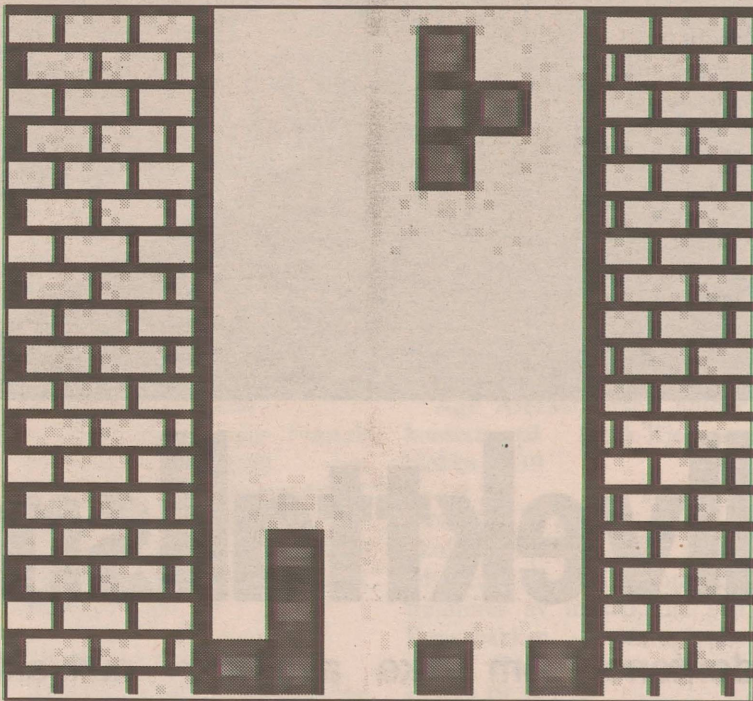
Fra et rent faglig ståsted, nemlig det ståsted som prinsipielt frastår å ta prinsipielt umulige avgjørelser, er det mest forsvarlig å la Oslo være Oslo og Tromsø Tromsø. Så kanskje rommer de presumptivt faglige argumentene noe som ikke redregjeres for?

Hvem passer ballongen?

Så langt har vi grepet den faglige, og om dere vil, den logiske, siden. (Flyktig var grepet, visst, men fullt ut tilstrekkelig.) Om nå universitetsledelsen lar de rent faglige vurderinger "inngå i en helhetsvurdering", vil imidlertid det faglige bli stukket hull på, og ingen vet herfra hvilke kriterier som

velger når ballongen fanges inn. Så jeg spør nå: 1) kan representanter for universitetsledelsen, dersom forholdet ikke forstås slik, forsøke å gi det resonnementet som tilsier at det ikke er slik, at de relevante fagenes faglighet ikke er som ballongene? Om imidlertid 2) ledelsen faktisk opererer med det fagliges økonomiske og politiske underordnelse, men som (muligvis) et beklagelig faktum, hvorfor gi inntrykk av noe annet ved å si at instituttene skal "vurdere overgang til"? Dersom det derimot skulle forholde seg slik at 3) ledelsen anerkjenner det som legitimt, bør den ikke da ikke bare svare for den dermed noe besynderlige skrivemåten som kommer til uttrykk i universitetsdirektørenes tildelingsbrev, men også gi operative grunner for at det er riktig at det er slik?

Uansett hva som er forholdet - om det er som i en av disse tre hypotetiske tilfellene eller ikke - er det besynderlig at arbeidstiden for dette veldig viktige spørsmålet er så uhyre uforholdsmessig.

en fra norsk side ønsker å gjøre noe med dette, er det da virkelig nødvendig å generelt informere objekt og metode etter allerede internasjonalt operative utvekslingsprosedyrer? Risikerer en ikke, nettopp gjennom ensrettingen, her å gjøre faglig uforvarlige endringer? Hvorfor ikke ganske enkelt gjøre mer lokale inngrep i nasjonale forskningsbyråkratiske utvekslingsprosedyrer?

At strategiske hensyn, for Tromsø del og i dette tilfelle, bør underordnes faglige, og at de faglige momentene som i dette tilfellet viser seg å tjene Tromsø generelt også tjener nasjonal ivaretagelse av den best mulige faglige kvalitet og integritet, er mindre av et hokuspokus enn at kortsiktige økonomiske og storpolitiske hensyn - alas! - tilfeldigvis skulle vise seg å tjene forskningen generelt og utviklingen av Tromsø spesielt.

Bøtte fulle oslofolk

"Selvfølgelig er det mulig!" skråler det aller kjappeste og smarteste koret av

En 32 år gammel kvinne fra Sunnmøre må nå betale 20.000 kroner til mannen hun anmeldte for voldtekt. Hvem er offeret? Marius Karlsen kommenterer.

Henlagt

Hver dag blir en ny voldtekt anmeldt i Norge. Hver uke får politiet nærmere ni nye voldtekter å etterforske. 77 prosent av sakene blir henlagt. Men betyr dette at noen kan lyve om noe så alvorlig. Men allikevel: Vi vet det skjer. Et fornuftig menneske vil selvsagt ikke lyve om en voldtekt, men av og til viker fornuften for blindt raseri og hat. Senest i fjor innrømmet ei tromsøkvinne at hun hadde løyet om en voldtekt i Røstbakken. Å tro at hun er et enkelttilfelle er svært naivt.

Å anmelde noen for voldtekt er svært alvorlig, og det er vanskelig å tro at enkelte kvinner kynisk anmelder menn, bare for å skade dem. Det virker så utenkelig at noen kan lyve om noe så alvorlig. Men allikevel: Vi vet det skjer. Et fornuftig menneske vil selvsagt ikke lyve om en voldtekt, men av og til viker fornuften for blindt raseri og hat. Senest i fjor innrømmet ei tromsøkvinne at hun hadde løyet om en voldtekt i Røstbakken. Å tro at hun er et enkelttilfelle er svært naivt.

Ord mot ord

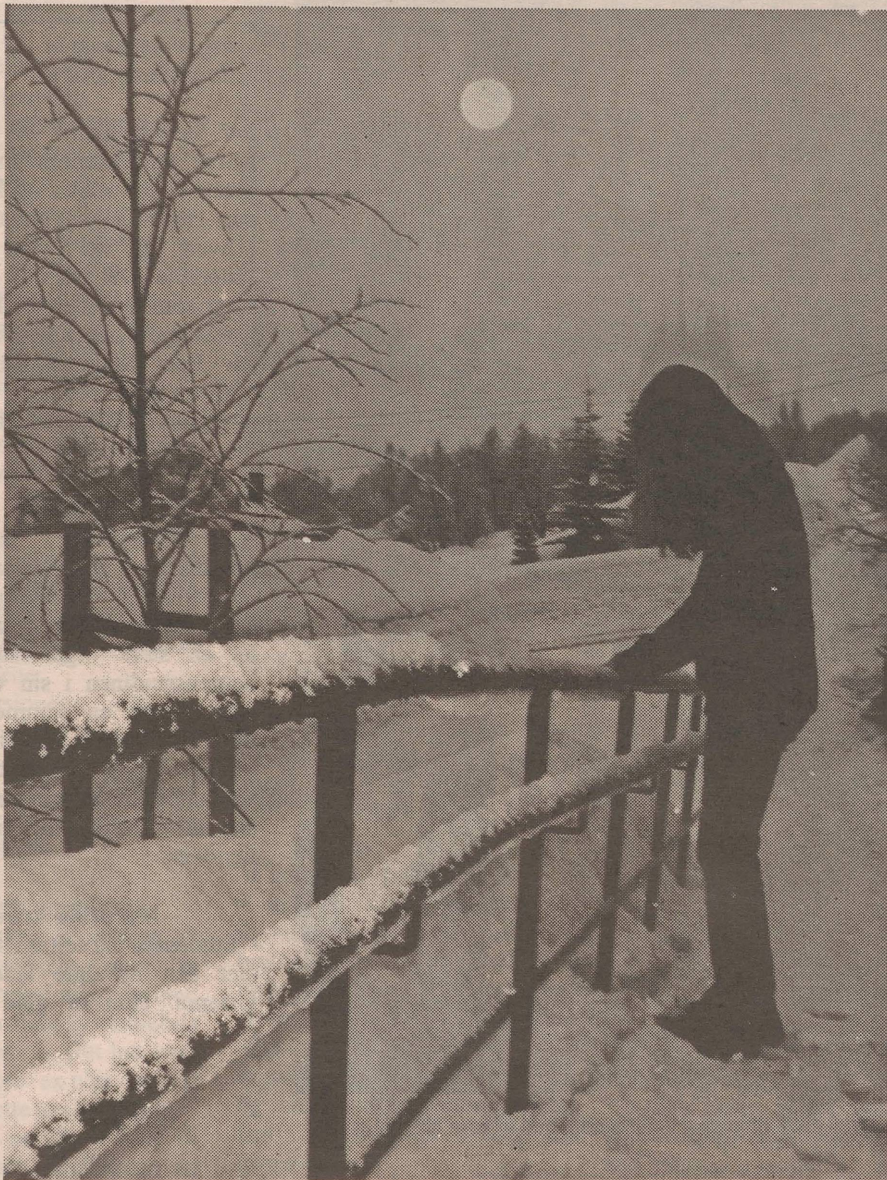
Ingen vet om den 32 år gamle kvinnen fra Sunnmøre virkelig har blitt voldtatt. Sannheten vet hun bare selv, men hvem skal man tro på når bevisene er forspilt og ord settes opp mot ord? Mannen bedyrer sin uskyld, og kvinnen sier med hånda på hjertet at hun ble voldtatt. «La tvilen komme tiltalte til gode», heter det. Og med disse ordene i hånda henlegger politiet over 2/3 av alle voldtektssakene. Sunnmørssaka var intet unntak. Det er et viktig poeng at mannen ikke følte seg ærekrenka på grunn av anmeldelsen mot ham. Grunnen til at søksmålet kom var at kvinnen også etter henleggelsen hevdet hun var blitt voldtatt. Ryktene spredte seg, og mannen syntes nok var nok. Han ville ikke bli satt i en bås sammen med voldtektsforbrytere og krevde oppreisning for det han mener er falske beskyldninger.

En rød løper

Siv Østerud i Kvinnefronten er ei snerversynt dame med bein i nesa. Sammen med om lag 30 fanatiske kvinneaktivister reiste hun helt fra Oslo for å demonstrere utafør lokalene til Søre Sunnmøre herredsrett i Volda. Østerud mener dommen mot sunnmørskvinnen er en rød løper for voldtektsmenn. Kvinnefronten frykter at voldtatte kvinner ikke vil tørre å anmelde forholdet av frykt for motsøksmål. Dette er både riktig og galt:

Galt fordi kvinnen ikke ble dømt på grunn av anmeldelsen. Hun ble dømt for å sette ut rykter og dermed ærekrenke mannen etter saka var blitt henlagt. Kvinner kan dermed uten risiko anmelde en voldtekt til politiet, fortelle om den og nevne navn til sin eventuelle psykolog.

Riktig fordi voldtatte kvinner ikke kan fortelle om hendelsen til andre enn en psykolog. Forteller de om hendelsen til venner og familie, setter de ut rykter, og kan dømmes til å betale erstatning.

VOLDTATT: Bare 23 prosent av anmeldte voldtekter blir oppklart.

ILLUSTRASJONSFOTO

Harlem i grøfta

Sunnmørssaka er ikke enestående. I fjor måtte en kvinne betale 180.000 kroner til en mann hun hadde anmeldt for voldtekt. Dette fordi hun i etterkant av frifinnelsen aktivt gikk ut for å svekke mannens omdømme. Sunnmørskvinnen må derfor bare ut med et symbolsk beløp (20.000 kr.) for sine beskyldninger. Mannen får verken dekka advokatutgiftene eller tapte inntekter under rettsaka, og taper i

realiteten nærmere 150.000 kroner på hele saka. De 20.000 kronene skal bare være erstatning for ikke-økonomiske tap. Justisminister Hanne Harlem kjører seg selv i grøfta når hun nå vil vurdere å endre injurieloven. Dersom Harlem greier dette, vil plutselig mannen måtte finne seg i å bli stempla som en kriminell, selv om han er blitt frikjent og virkelig er uskyldig. Og hvem er det da som er offeret?

Studenter er kan hende late dyr. Men innimellom har de en sterk mening. Utopia tar i mot leserinnlegg med glede. Skriv kort og poengtert, akkurat slik som dyr flest gjør. Dyrehagen forbeholder seg retten til å forkorte. Oppgi navn og adresse, samt rase. Leserinnlegg kan trykkes anonymt. Vi foretrekker helst teksten via e-post.

” Resultatet kan bli at russerne og kineserne føler seg presset til å ruste opp allerede velfylte våpenlagre ”

Se side 18

Utopia

Studentavisa i Tromsø

...er et organ for studentene i Tromsø. Avisen gis ut med støtte over semesteravgifta.

Ansvarlig redaktør:
Vegar Andreassen

Kulturredaktør:
Inger Nilsson Bråtveit

Fotoansvarlige:
Hanne Stien
Marit Ljøsne

Daglig leder:
Eskild Andersen

Redaksjonen:
Anders Lilleheim, Andreas Høy Knudsen, Hallgeir Løland Torpe, Halvor Johannes Lie, Hadi Lile, Harald Groven, Ingrid Klein-Hedlund, Irene Foss, Jon Terje Eiterå, Kari Mette D. Eliassen, Krister Brandser, Marte Bull-Njaa, Matthias Zielke, Ole Martin Jenssen, Reidun Faye, Rune Thomassen, Siri J. Pedersen, Thomas Johansen, Trine Andreassen, Ingvald Valberg

Adresse:
Universitetet i Tromsø
Hovedgården
9037 Tromsø

Telefon:
77 64 53 66

Faks:
77 64 51 99

E-post:
utopia@utopia.no
Internett:
http://www.utopia.no

Annonsepriser:
Kontakt oss for tilbud
email: annonse@utopia.no

Neste deadline:
27. april 2000
Neste utgivelse:
3. mai 2000

Trykk:
Bladet Tromsø,
Opplag:
5000

ISSN:
0806-9611

Hun skal tale din sak

Ine Saxvik fra NSU-Bergen skal tale din sak i året som kommer. Hun er nemlig ny leder i Norsk Studentunion (NSU).

Vegar Andreassen
Stian Skaar (foto)

Ine Saxvik mener en leder i Norsk studentunion må være kreativ, konstruktiv og klar. Og pen. Hun sa selv at hun oppfylte i hvert fall tre av de nevnte kriteriene. Det var nok til å bli valgt som ny leder for NSU på landstinget i helga. Motkandidat var Lars Magnus Bergh fra Universitetet i Oslo. I en jevn avstemning ble Saxvik valgt med 38 mot 27 stemmer.

– For dårlig

– Velferdstilbudet fra stat, kommune og fylkeskommune er altfor dårlig. For å oppnå et bedre velferdstilbud, må man ha en sterk organisasjon, sa bergensstudinen i sin valgtale. Hun mente en sammenslåing med Studentenes Landsforbund muligens kunne være et middel for å oppnå dette, men forbeholdt seg likevel retten til å si nei til fusjonen.

– Må stille krav

– Studenten må settes i sentrum, sier den nyvalgte lederen til Utopia. Hun er glad for at

Mjøsutvalget setter fokus på høyere utdanning og håper det vil skape debatt. Bergensstudinen er ikke redd for at stadig sterkere krav til effektivitet og produktivitet gjør utdanningsinstitusjonene til pølsefabrikker.

– I så fall er det vår jobb å unngå det. Saxvik mener universitetene og høyskolene må ta ansvar.

– Men NSU må stille kravene og sette standarden, også når det gjelder velferd. NSU har en ekstremt viktig rolle i å påpeke at velferden er for dårlig, poengterer NSU-lederen.

Ingen Tromsø-representant

Det nye arbeidsutvalget til NSU ble bestående av Lars Magnus Bergh, Signe Aanby fra NSU-Ås og Marte Holten Jørgensen fra NSU-Oslo. Tromsøs kandidat, Mats Larsen, nådde ikke opp i dette selskapet.

– Veldig, veldig synd at ingen fra Tromsø kom med, sier leder i NSU-Tromsø, Ellen Øseth. Hun tror likevel ikke arbeidsforholdene blir vanskeligere av den grunn.

NY LEDER: Ine Saxvik ble i helgen valgt til leder av Norsk studentunion. Hun har som mål å gjøre NSU til en kreativ organisasjon

– Sammen er vi dynamitt

Vegar Andreassen
Stian Skaar (foto)

En felles studentorganisasjon med nærmere 150.000 studenter i ryggen kan bli en realitet i løpet av neste år.

De to største studentorganisasjonene i Norge skal nå gå i forhandlinger om en eventuell sammenslåing. Norsk Studentunion (NSU) med sine 85.000 medlemmer og Studentenes Landsforbund (StL)

med sine 65.000 har vedtatt å se på mulighetene for å danne en felles studentorganisasjon.

Debatt

På NSUs landsting i Oslo denne helga var debatten lang, men tidvis temperamentsfull. Det ble reist spørsmål ved om en slik organisasjon ville bli for topptung, og man kom fram til at hvor stor organisasjonen er, ikke har betydning for hvor godt den fungerer. Hva som vil skje med det faglige arbeidet hvis høyskole- og universitetsstudenter blir forent, ble også diskutert.

– Sammen er vi dynamitt, var

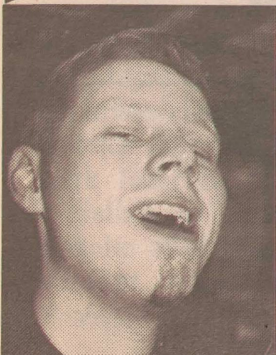
likevel essensen når det gjaldt velferdspolitiske spørsmål.

Ikke politikk

Etter en nesten tre timer lang debatt om hvorvidt man skulle sette ned et forhandlingsutvalg, kom også andre synspunkter på banen.

– Norsk Studentunion er en så navlebeskuende organisasjon at den helst bare vil snakke om sin egen struktur. Den har glemmt at det er noe som heter politikk, oppsummerte en av landstingsdeltakerne debatten, til stormende applaus.

Hva synes du om studenthuset *driv* ?

Krister Brandser
22 år
Statsvitenskap

– Magnifisent! Det værste som kan skje nå er om de starter et like bra studenthus i Bodø. Eller enda verre – i Harstad!

Hege Pedersen
28 år
Parkeringsvakt

– Det er alt for lite stoler her... Latterlig at de øverste etasjene var stengt på selveste åpningsdagen, men ellers er det veldig bra.

Guri Karlstrøm
34 år
Statsvitenskap

– Har bare vært her i fem minutter, men det kommer sikkert til å bli kjempebra. Mye kultur og konserter. Fint hus... Kjempefint!

Mjøs på frierferd

– Det er en skam og en skandale hvor lite man satser på høyere utdanning i dette rike landet, sa lederen for Mjøsutvalget i sin friertale til studentene.

Vegar Andreassen
Stian Skaar (foto)

– Vi må starte en folkebevegelse for satsning på utdanning og forskning, sa lederen for Mjøsutvalget, Ole D. Mjøs, på Norsk studentunions landsting i helga.

Frieri

Jevnlige lekksasjer til tross, Mjøs har aldri tidligere vært mer konkret med hva utvalget kommer til å legge fram i begynnelsen av mai. Hans 17.mai-tale til studentene er dermed første steg på en nasjonal friertokt som skal sikre støtte til den kommende utredningen. Kanskje blir 8.mai utdanningsnorge nye nasjonaldag.

Ikke gode nok

Ivar Strand, en av de tre studentene i utvalget, kritiserte universitetene.

– I dag gjør ikke universitetene en god nok jobb. Institusjonene bryr seg ikke om å få studentene igjennom utdanningssystemet. Dermed er det de enkeltstudentene som ikke makter å ta eksamen, som må bære kostnadene, beklaget Strand.

Utdanningsprodusenter

Mindre detaljstyring, sterkere ledelse og effektivisering skal bidra til å øke vekttallsproduksjonen og gjennomstrømningen av studenter ved norske læresteder.

– Lærestedene må utvikle sine egne strategier ut fra hva de vil, sa Mjøs. Som eksempel på dette nevnte han oppretting og avvikling av studietilbud, noe som i dag må godkjennes av departementet.

Stille krav

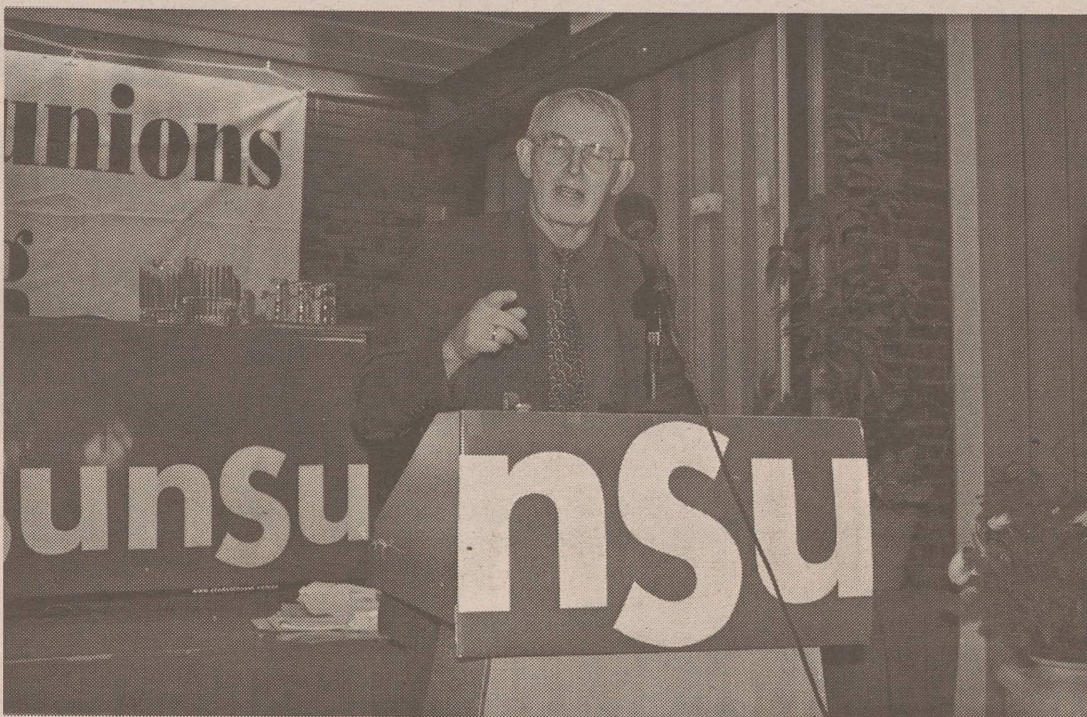
– Skal man sette kvalitet i sentrum, må man dessverre også åpne for konkurranse, sa den tidligere rektoren ved Universitetet i Tromsø. Mjøsutvalget fremmer med andre ord en bedriftstankegang som skal sikre økt produktivitet. Dette skal gjøres ved å stille krav til institusjonene.

– Institusjonene må ta skikkelig ansvar for studentenes velferd for å sikre et helhetlig læringsmiljø. Det må bli mer forpliktelse mellom lærested og studenter, sa Mjøs.

Fortsatt ex.phil.

Utvalget ønsker å innføre et todelt gradssystem som er tilpasset internasjonale rutiner, samt en nedkorting av studietida fra seks til fem år. Det har vært spekulert i om ex.phil. da vil forsvinne. Dette avviste Mjøs:

– Ex.phil. er ikke i fare. Ei nedkorting av studietida vil dessuten frigjøre midler til studiekvalitetsarbeid, uttaler Mjøs til Utopia.

TALE: Ole D. Mjøs talte på Norsk studentunion sitt landsmøte.

Dette sier Mjøsutvalget:

■ Intern organisering

•I dag har rektor ingen utøvende myndighet; innflytelsen på egen organisasjon er begrenset til å være leder for institusjonens styre. Direktøren er derimot ansatt av departementet. Dermed oppstår det en uklar ansvars- og beslutningsstruktur/arbeidsfordeling mellom rektor og direktør.

Mjøs ønsker:

- Rektor blir institusjonens klare leder.
- Direktøren ansettes av universitetet, og vil dermed ha sin formelle lojalitet til institusjonen, ikke departement.
- Rektor velges av styret, ikke av valgforsamling.
- Institusjonens styre skal ha et flertall av eksterne personer.

■ Krav og forpliktelse

- Det må stilles sterkere krav til lærestedene. Ikke minst av studentene.
- Man åpner for en innføring av gjensidig forpliktende kontrakter.

■ Internasjonalisering

•Mjøsutvalget vil ha en mer utstrakt utveksling av studenter over landegrensene.

– Gjør Norge bedre, dra ut, oppfordret tidligere utdanningsminister Gudmund Hernes.

– Gjør Norge bedre, dra ut og kom tilbake, oppfordrer Mjøs.

■ Finansiering

- Flere produktivetskriterier skal legges til grunn når statlige bevilgninger skal tildeles.
- Målsetningen er å få studentene gjennom utdanningssystemet.
- Innføre et gebyrstipend som følger studenten og gis til det lærested studenten velger.

■ Mer selvstyre

- Mjøs ønsker mindre detaljstyring og mer frihet til institusjonene.
- Institusjonene skal selv kunne opprette og avvikle studietilbud.

■ Ny gradsstruktur

•Utvalget ønsker å innføre et todelt gradssystem som er mer tilpasset internasjonale rutiner.

•Engelske titler: først blir man Bachelor, dernest Master.

•En nedkorting av studietiden fra seks til fem år.

•En slik modell vil øke mobiliteten både nasjonalt og internasjonalt.

■ Kvalitet

•Utvalget ønsker at det opprettes et kontrollorgan som skal drive systematisk kvalitetskontroll og sikre en minstestandard.

•Kontrollorganet skal være et uavhengig og selvstendig organ som evaluerer og godkjenner institusjoner og fagområder.

Utredningen skal først til institusjonene på høring. Kirke-, undervisnings- og forskningsdepartementet skal deretter utarbeide en stortingsmelding.

NSU OG StL

Norsk Studentunion (NSU) er en interesseorganisasjon for nesten 85.000 studenter ved universiteter og høyskoler.

Studentenes Landsforbund (StL) er en organisasjon for nesten 65.000 studenter ved landets statlige og private høyskoler.

MJØS-UTVALGET

Et regjeringsutnevnt utvalg som skal se på organiseringen av norsk høyere utdanning.

Utvalget ledes av Ole Danbolt Mjøs.

Den endelige rapporten legges frem i begynnelsen av mai.

Hva synes du om studenthuset driv?

Tore Christensen

21 år

Kvartermester

– Æ har trua på det her. Bare folk følle det opp og, mmmh, drikk øl kvær dag så blir det bra!

Hilde Karen Ofte

22 år

Medisin

– Kjæmpebra! Jon Michelet var kul, men man burde ikke flere av Dagny Anthonsen...

Helge Nylund

29 år

Utstillingskonsulent

– Så langt har det vist seg å være en uhyre sosial plass. På tide. Selv sittet i styret i flere år uten at noe har skjedd.

www.enter.vg

VÆR SÅ GOD!

Ingen CD?
Ring 800 800 10

På denne CDen finner du de beste internettprogrammene. Den gir deg også medlemskap i Enter, VGs nye tjeneste på Internett. Som Enter-medlem får du gratis internett-abonnement og 25 MB hjemmesideplass.

Du får også gratis e-post, med mulighet til selv å velge adresse. Hvis du for eksempel vil ha adressen moroklumpen.com, deilig.com, puddelrocker.com eller banensbeste.com, så er det fritt frem.

SISTE INTERNET EXPLORER

Er du lei av å bruke evigheter på å laste ned nye versjoner av Internet Explorer og all tilleggsprogramvare du trenger på nett? På CDen vår ligger den aller nyeste versjonen av nettets ledende surfe-program, Microsoft Internet Explorer (versjon 5.02).

Og ikke nok med det: Alle de viktigste nettprogrammene følger med. Du får blant annet e-post-programmet Outlook Express, video- og lydprogrammene Windows Media Player og RealPlayer, hjemmesideprogrammet FrontPage Express og nettets mest brukte animasjonsstandarder Flash og Shockwave.

Alt du gjør er å klikke på et par knapper, så har du alt dette i én enkel installasjon.

TILLEGGSPROGRAMMER

I tillegg til alle de viktigste standardprogrammene, har du også mulighet til å installere en rekke nyttige og morsomme programmer direkte fra CDen. Det inkluderer filoverføringsprogrammet WS-FTP, fotoprogrammet PaintShop, chat-programmet mIRC og sjefsprogrammet WinAmp (som spiller av MP3 og annen musikk).

SPILLEDEMOER

Har du en dataspiller i magen, er denne CDen helt essensiell! Du får demoene til tre av de mest populære spillene på Internett: Quake III Arena, Unreal Tournament og Half-Life. Du får også programmet GameSpy, som leter opp de beste spillserverne for deg.

ENKELT!

Vi har gjort alt i vår makt for å lage CDen vår så enkel som mulig. Len deg tilbake og få maskinen din gjort klar til nettbruk, hent en kopp kaffe mens du installerer programmene du har lyst på og få en detaljert forklaring, med skjermbilder, dersom du har lyst til å tilpasse maskinen din selv.

GRATIS!

Hele herligheten koster deg så mye som kroner 0,-. Bare sett inn CDen i maskinen og følg de enkle instruksjonene, så har du gratis internett-abonnement, gratis e-post og 25 MB hjemmesideplass.

Vi sees på www.enter.vg

Vil du ha flere CD'er: Bestill på grønt nummer **800 800 10** eller på www.enter.vg/cd

Verdt å vite

Lånekassen krever informasjonsunntak

Lånekassen krever unntak fra en ny lov som gir bankkunder rett til personlig veiledning når de tar opp lån. Lånekassen mener den ikke har kapasitet til å betjene sine 700.000 kunder på denne måten. Direktør Per Anders Stalheim i Forbrukerrådet sier til NRK at Lånekassens kunder trenger bedre informasjon enn de får i dag, både før og etter de har tatt opp lån.

Nettjenester fra Lånekassen

Lånekassen er som kjent ikke så lett å få kontakt med. I alle fall ikke per telefon. Nå kommer Nettsvar som kanskje kan løse dine problemer. Nettsvar skal gi svar på om søknaden om støtte er behandlet, eventuelt hvor lenge du må vente på svar. Gjeld, nyheter og nyttige regler blir også tilgjengelig. Tjenesten lanseres i april dersom alt går som det skal.

– Supperåd

– Jeg vil ikke gi navnet mitt til et supperåd, uttalte Tor Arne Morskogen, leder av Moderat liste, på forrige studentstyremøte. Årsaken til utbruddet var at utvalget som skal se på busprisene for studenter i Tromsø ble kalt Morskogen-utvalget. Paradoksalt nok var Morskogen pådriver og initiativtaker til utvalget.

Uenighet om støtte

En søknad fra Institutt for historie om støtte til et faglig seminar skapte debatt på forrige studentstyremøte. Arbeidsutvalget ønsket å avvise søknaden i henhold til reglementet.

– Studentstyret har ikke tradisjon for å dekke faglige arrangementer, påpekte nestleder Bjørn Egil Johansen. Babylon 5-grupper og andre sosiale tilstelninger får derimot støtte. Studentstyret utsatte saken og skal se på reglementet før vedtak blir fattet.

Fersking i statsrådstolen

Undervisnings-

Kirke

Forsknings-

– Jeg har knapt satt min fot i en departementskorridor før nå, så det er mye å sette seg inn i, sier vår ferske kirke-, utdannings- og forskningsminister, Trond Giske. Han synes universitets- og høyskolesystemet er for byråkratisk og stivt.

Minister

FLERE ANSIKTER:: Trond Giske skal hjelpe utdanningsnorge. Samtidig skal han sørge for statskirken vår. Selv er han en nullvektallsstudent.

Stian Skaar
(tekst og foto)

Giske mener universitetene og høyskolene må bli mer fleksible for å tilfredsstille næringslivets krav.

– Dette er nok særlig aktuelt for etter- og videreutdanning, men også for dagens unge studenter, sier han og nevner bredere og mer yrkesrettede fagtilbud, ulike tidspunkter for forelesninger og forelesninger på Internett som mulige forbedringer.

Ikke stipendøkning

Som en av de mest medieprofilerte statsrådene i Stoltenberg-

regjeringen, har Trond Giske foreløpig ikke hatt tid til å sette seg ordentlig inn i stillingens ulike områder. Men en økning av stipendandelen står uansett ikke øverst på Giskes nyskrevne prioriteringsliste. Arbeiderpartiet vil imidlertid ikke gi opp sitt mål om 40 prosent stipendandel.

– Det er andre ting som er viktigere enn stipend, som for eksempel studentenes boligsituasjon, og jeg føler Norsk Studentunion har forståelse for dette. Studentene må forstå at de ikke kan få alt med en gang, mener statsråden som fremdeles er registrert ved hovedfag statsvitenskap på Blindern.

– Jeg tror ikke jeg får avlagt eksamen i metode i år, nei! sier

statsråden og tror jobben vil gå ut over studiene.

Savner engasjement

Giske mener studentene må bli flinkere til å vise engasjement for andre ting enn sin egen økonomiske situasjon.

– I Tromsø var det for noen år siden nesten ingen som møtte opp til en demonstrasjon for solidaritet, mens tusenvis demonstrerte mot økte priser i kantina, påpeker han.

Eventuelle endringer i gradsstrukturen eller andre elementer av det norske system for høyere utdanning vil han ikke ha noen mening om før Mjøs-utvalgets innstillinger er gjort kjent. Dette ser ut til å bli den 8. mai, og der-

etter vil det i hvert fall ta ett år før det foreligger en stortingsmelding.

Reformvillig

Da vil vi være midt i en ny stortingsvalgkamp, og Giske tror utdanning vil bli den store saken i valgkampen.

– Debatten og høringen etter Mjøs-utvalget tror jeg blir veldig viktig, sier han.

Han er optimistisk til hva regjeringen vil få til frem mot neste valg og sier en økt vilje til reformer vil skille han fra hans forgjenger Jon Lilletun.

– Hvis jeg ikke hadde trodd jeg skulle få gjort noe, hadde jeg ikke tatt jobben, slår han fast.

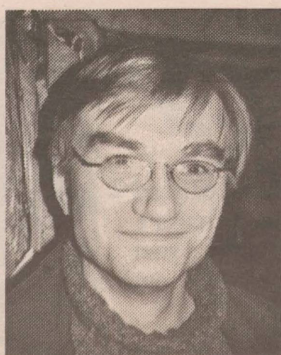
Hva synes du om studenthuset *driv* ?

Bjørn Ramberg

26 år

Hovedfag arkeologi

– Det virker veldig bra. Masse plass for foreninger og slikt. Det var aller best i går, på før-åpningen.

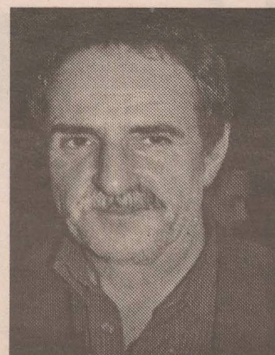

Stein Torger Salamonsen

41 år

Journalist

– Æ syns det va et fantastisk godt navn. Det har energi og fremtid. Det e egenartet og gir inspirasjon.

Jon Michelet

68-er

Døper

– Det virker riktig. Min aller værste angst er at huset skal brenne ned. Jeg må komme tilbake å kuppe studentstyret på ny for å ta over Driv.

Studentrabatt

Rabatten gis ved visning av gyldig studentbevis og betalt semesteravgift.

Rabatten gjelder varer til ordinær pris.

expert

elektromarked
midt i sentrum!

J.M. HANSEN
Storgt. 56 tlf 77 66 55 00

Stortorget 2
tlf 77 61 11 66

Peppi's
PIZZA

Urmester Noralf Andersen
Stortorget 3
(vis a vis Domus)
tlf. 77 68 26 55

WINTERSPORT
SPORTSHUSET A/S

Bowling & Squash

Stakkevollvn 49
tlf 775 19770

Åpent 10:00-24:00
alle dager

Elsa M. Systue
Vestragt. 1, tlf. 77 65 64 31
Forhandler for SINGER og PFAFF

KAFFE TE KRYDDER
Taras
DUFTER OG GAVLARTIKLER
Markedsplassen tlf 776 82254

H. Mydland's
STUDENTENES EGEN SLAKTER
Skippergata 15
tlf 77 68 21 16

Britt's
BOUTIQUE
Storgt. 89 og Jekta
tlf 77 60 19 80

SKINNMESTEREN
VEITABANDERET - TLF 77 61 82 01

JENSENS
EURO SKO
Torgsentret - Storgt. 79
tlf 77 68 15 63

TSI
er ansvarlig for
studentrabatten.

Kantinene får ståkarakter

De fleste er bare middels fornøyd med universitetskantinene. Mange spiser likevel kantine middag hver dag. Samtidig lar de fleste studenter matpakka ligge hjemme, selv om de synes prisen på kald mat er altfor høy.

Eskild Andersen

700 studenter deltok i undersøkelsen om kantinene som fant sted høsten 1999. Studentene ble spurt om alt fra hvor ofte de bruker kantina til hva de synes om bruk av persienner for økt trivsel. De fleste synes kantine tilbudet er greit nok, men ikke så mye mer enn det.

Kantinemennesket

Den typiske kantinebruker er 23-27 år, enslig uten barn. Myten om at menn helst foretrekker maten ferdig på en tallerken holder ikke mål ved Universitetet i Tromsø. Ved undersøkelsen var 60 prosent av dem som stod frem som kantinebrukere kvinner. De fleste i kantina hører hjemme ved Det samfunnsvitenskapelige fakultet og Det medisinske fakultet.

Hvem som eier Studentsamskipnaden, som igjen driver kantine, er det de færreste som vet. Av studentene som ble spurt, oppga bare halvparten at det faktisk er de som eier samskipnaden.

Spiser likevel

Prisnivået i kantina er de fleste misfornøyd med. 50 prosent mener den varme maten koster for mye, mens hele 60 prosent har vanskelig for å svelge prisen på kalde retter. Likevel kjøper halvparten av studentene kald mat i kantina minst 2-3 ganger i uken. De fleste synes også det er meget viktig for deres studenttilværelse å ha et kantine tilbud.

Automater

Studentene vil gjerne ha automater som et alternativ når kantina er stengt. Automater med brus, sjokolade og annet snadder som kan krydre en kjedelig lesesalskveld. Et slikt tilbud ville rundt halvparten av studentene benyttet seg av et par ganger i uken. Det er et tegn på at kantine med fordel kunne ha vært åpne lenger. Dette vil trolig ikke skje, da det betyr betydelig økte utgifter for samskipnaden. De fleste vil gjerne også kunne kjøpe brød, melk og andre ferske bakerivarer i løsvekt, som et slags bakeriutsalg.

Klinisk mat

Studentene ved Det juridiske fakultet er klart mest fornøyd med samskipnadens kantiner. 36 prosent av studentene her mener kantine er ganske gode. Minst fornøyd er medisinerstudentene, 40 prosent av dem synes kantine tilbudet er ganske dårlig. Kanskje de synes kantine er for kliniske?

Forslag til trivsel

På spørsmål om hva som gjør kantina man bruker trivsel, er svarene sprikende. De færreste synes valget av interiør er fantastisk. Renholdet får imidlertid god karakter. Studentene nevner flere faktorer som kunne ha gjort kantine triveligere. De fleste er enige om at planter og musikk kunne ha skapt en bedre atmosfære i en ellers grå kantine hverdag.

- Grei nok

- Kantina er nå grei nok. Det kunne godt ha vært litt billigere og hatt bedre utvalg av varer, sier Anja Larsen og Toril Drechsler, begge russiskstudenter. Utvalget kunne etter deres mening ha blitt utvidet med mer frokostmat. Foruten det hadde de satt pris på en bedre rengjøring av bordene. At det ikke er så koselig er ikke så nøyte for dem.

- Vi skal jo bare spise her, sier de.

- Resultatet var som forventet

Kantinesjef
Johansen
Svein
synes
resultatet er i overkant
av middels bra og uten
de store
overraskelsene.

- Jeg er positivt overrasket over at så mange var fornøyd med servicen i kantine. Det som

slår mest negativt ut er prisene, men det var som forventet, sier Johansen. Kaffeprisene var de fleste misfornøyd med, noe Johansen håper det kan bli en forandring på.

- Å sette ned kaffeprisen er et tiltak vi diskuterer. Blant annet kunne vi hatt flere typer kaffe. Men Johansen presiserer at studentene må betale såpass for kaffen fordi det er såkalt

rettferdig kaffe som serveres. Det innebærer at de som dyrker kaffen får mer penger, noe studentene selv har bestemt.

Trivsel i kantine var ikke studentene så opptatt av. De mener likevel at det jevnt over er trist og grått. Det vil Johansen gjerne gjøre noe med, men han presiserer at universitetskantine ikke er som en kafé på byen.

- Går man i kantine hver dag i flere år, er det ikke rart man blir lei, bemerket han.

Selv om kantine gjennomgående får god karakter, innrømmer Johansen at det er det en del å ta fatt i.

- Vi har fått en god indikasjon på hva vi kan og hva vi ikke kan. Så får vi bedre kantine ut fra det, sier han.

Hva synes du om studenthuset driv ?

Lars Erik
22 år
Jus

- Det e bra, men det va dårli av dæm å leie bort 4. etasjen. No e det maksimum 400 persona som kan være inne, men ellers e det bra!

Ellen Øseth
20 år
Studentstyreleder

- Helt fantastisk! Masse folk og masse liv. Det er veldig bra!

Utenfor Tromsø

Nytt hovedfag

BERGEN: Norsk lærerakademi (NLA) i Bergen skal gi et nytt hovedfagstilbud i religionsdialektikk, i samarbeid med Høgskolen i Volda og Høgskolen i Stavanger.

– Det er første gang tre høyere utdanningsinstitusjoner inngår et slikt samarbeid, sier rektor Njål Skrunes ved NLA til Bergens Tidende. Studiene skal basere seg på den samlede kompetansen i de tre familjøene, og undervisningen vil være tilgjengelig på nettet.

Strid om doktorgrad i Bodø

BODØ: Tidligere statsråd Jon Lilletun hisset på seg utdannings-Norge etter at han ga høyskolen i Bodø retten til å tildele doktorgrad. Tove Bull, mener den tidligere statsråden handlet i strid med alle faglige råd. Hun skriver i et brev til Lilletun at dette ville føre til et b-stempel på doktorgradene fra høyskolen og at et slikt stempel kan smitte over på resten av den høyere utdanninga i Nord-Norge. Hun får støtte i sitt syn fra Høyskolerådet.

Færre innvandrere studerer

OSLO: Siden 1994 har andelen studenter med innvandrerbakgrunn sunket fra 26,6 prosent til rundt 22 prosent. Samtidig har det totale antall studenter steget med 4,3 prosent. Anders Bakken, forsker ved Norsk institutt for oppvekst, velferd og aldring (Nova), mener grunnen er at innvandrere velger arbeid fremfor utdanning.

Utnytter studenter

TRONDHEIM: Hotell- og restaurantarbeiderforbundet mener store deler av restaurantbransjen i Trondheim kynisk utnytter uorganiserte studenter som billig arbeidskraft. Restaurantbransjen mener derimot ingen andre enn studenter ønsker å ta servitørjobber.

Ekspløsjon i antall stillinger

Universitetet i Tromsø har i siste halvdel av nittitallet opplevd en eksplosjon i antallet nye årsverk. I samme periode har det vært en merkbar nedgang i studenttallet.

Vegar Andreassen
Irene Foss (foto)

Siden 1993 er det blitt vel 450 nye årsverk ved universitetet. Det paradoksale er at i den samme perioden har studenttallet gått ned med nesten samme sifre. Det viser tall fra Database for statistikk om høgre utdanning.

Kostnadsvekst

– Gitt at den informasjonen som er blitt meg fortalt er korrekt, sier det seg selv at kostnadsstrukturen har eksplodert. Rent økonomisk sett høres dette ut som en ganske formidabel kostnadsvekst per student, sier førstelektor i bedriftsøkonomi, Espen Skaldehaug, ved Handels-høyskolen BI.

Større administrasjon

Spesielt administrative stillinger har opplevd en eksplosiv vekst det siste tiåret. Bare i løpet av årene fra 1993 til 1999 har administrasjonen økt med hele 35 prosent, eller 105 årsverk. Personaldirektør Solveig Wiesener innrømmer at det har vært en økning.

– I rene støttestillinger har det muligens vært en økning på fakultetene etter reorganiseringsprosessen fra 1993 til 1997, men det er vanskelig å dokumentere. Hun påpeker at de også er pålagt

enkelte prosjekter fra Kirke-, utdannings- og forskningsdepartementet (KUF) som har ført til en økning i administrative stillinger.

Utbygging og økning

Personaldirektøren poengterer at man ikke bør se seg blind på disse tallene.

– En stor del av økningen skyldes registreringsendringer i databasen, sier Wiesener. Høsten 1994 fikk universitetet overført vel 250 eksternt finansierte årsverk fra Norsk forskningsråd. I tillegg har timebetalte arbeidere gått inn i ordinære delstillinger i løpet av nittitallet. I 1997 ble også renholdsstillinger registrert i samme database, mens professor II-stillingene ble inkludert året etter.

– Mitt inntrykk er at vi hadde en økning i stillinger tidlig på nittitallet. Et par hundre nye stillinger kom som følge av oppret-

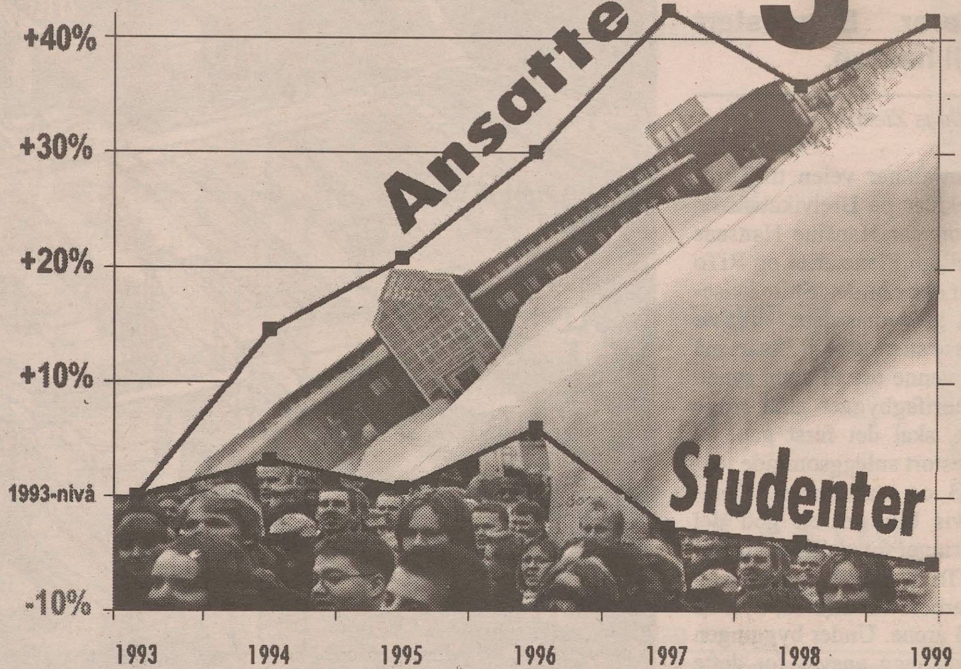
telten av nye fag. Siden 1995 har vi hatt en tilnærmet flat utvikling, sier personaldirektøren.

Ineffektivt?

Universitetet i Tromsø har likevel desidert flest administrativt ansatte per student. Mens det er én administrativ stilling for hver 30. student ved Universitetet i Oslo, er det én for hver 15. student i Tromsø.

– Antall stillinger er ikke nødvendigvis avhengig av studenttallet. Man må ha et minimum av både administrativt og vitenskapelig ansatte for å drive et universitet, sier Wiesener. Hun viser også til rapporter fra Norsk institutt for studier av forskning og utdanning som sier at UiTø relativt sett har liten administrasjon sammenlignet med andre læresteder.

Dette siste utsagnet får også støtte fra bedriftsøkonomen Skaldehaug.

Siden 1993 har antall ansatte økt med 41 prosent. Studenttallet har sunket med 6 prosent.

ILL: HARALD GROVEN

Personaldirektør Solveig Wiesener forklarer eksplosjonen på mange måter.

– Disse tallene er ikke et entydig bevis på ineffektivitet i seg selv og kan nok forsvares ut fra andre vinklinger. Skaldehaug åpner likevel for spørsmålet:

– Hva gjør man i dag som man ikke gjorde før?

Hva synes du om studenthuset *driv* ?

Ellen Kathrine
Trelease Erika

20 år

Konservatorietrommis

– Huset er genialt! Folket er genialt! Jeg elsker *driv*!!!

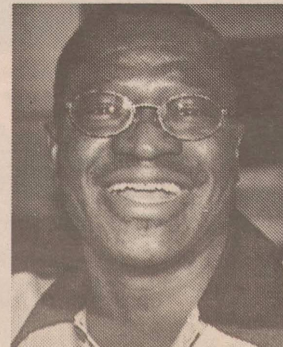

Alf Harbitz

47 år

Statistiker

– Bygget er helt fantastisk! Syns det er flott at studentene endelig har fått *driv*. Men den første etasjen er håpløs til forestillinger. Lite egnet for slikt bruk.

Emmanuel Ayeh

41 år

Biologidoktorat

– I'm very happy! I've been her for 9 years and hoped for it all the time. The students must have other things to do than just read. Congratulations to all the people behind *driv*!

Fremtidens universitet

Etter en lang kamp fikk universitetet for et knapt år siden startbevillingen til et ny stor og spennende byggekompleks – teori-fagbygget. Nå settes det fart i saken. Forrige tirsdag presenterte Statsbygg prosjektet for lokale entreprenører. Byggestart blir til høsten.

Matthias Zielke

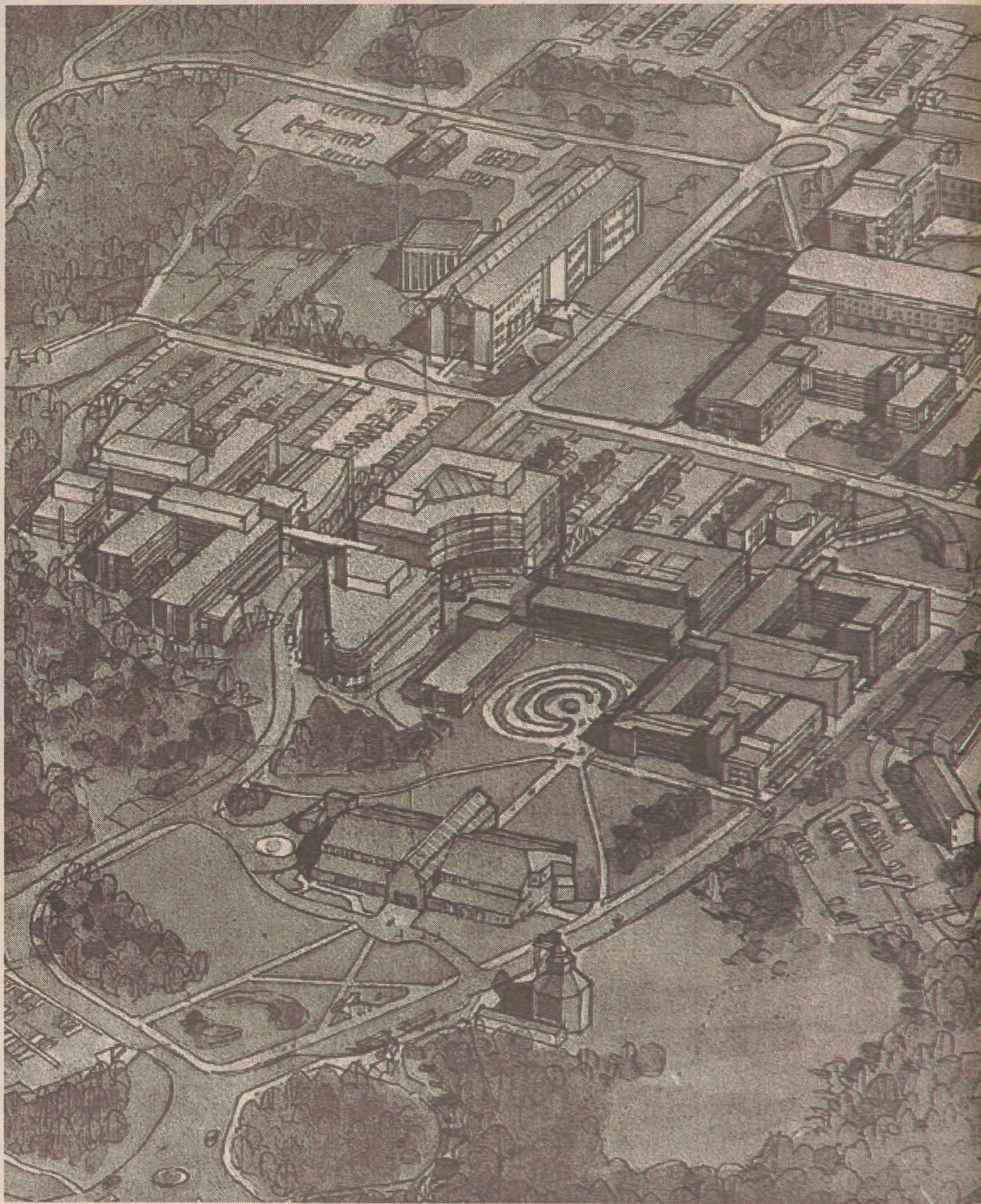
De som finner veien til Utopias lokaler på Breivikabakken eller som tar Hansine Hansens vei mellom Planetariet og RiTø kjenner dette bildet: Store heisekraner, gravemaskiner, stillaser og masse støy og skitt. Snart må vi alle venne oss til dette synet. Der teori-fagbygget skal trone seinere, skal det først gape et kjempestort anleggsområde vest for UB og statsarkivet. Sannsynligvis blir det en god del forandringer for trafikken innenfor UiTø så lenge anleggs- og byggearbeidene utføres, dvs. de neste 3 årene. Under byggingen har Statsbygg ansvar for dette prosjektet, mens UiTø overtar etterpå.

Alt samles

Teorifagbygget skal bestå av seks bygninger som skal forbindes med vrimlearealer og vandregater – både over og underjordisk. Hele komplekset skal huse juss, psykologi, kunsthistorie, sosialantropologi, deler av universitetsbiblioteket, Student-samskipnaden, statsarkiv og flere av UiTøs sentre. Det betyr at mange institusjoner som hittil var fordelt på hele Tromsøya skal samles midt på campus – ikke minst de framtidige ex.phil.-studentene skal ha nytte av det.

God plass

I underkant av 3000 vitensultne studenter og ansatte skal studere, arbeide og kose seg her. Derfor finnes det ikke bare ett Auditorium Maximum med 500 plasser, to mindre auditorier og en mengde kontorer, men også ei ny hovedkantine for å tilfredsstille både intellektuelle og fysiske

ILLUSTRASJON: OLE A. KROGNES

behov. Videre inneholder anlegget også spesialrom som rettssal til jusstudenter og kino for visu-

ell antropologi. I tillegg til disse indre verdier skal teori-fagbygget også ha et ytre kjennemerke:

”Solplassen”, en kvartsirkelformet piazzetta, skal ligge omrammet av nye og gamle bygninger

midt i senteret til universitetet og like ad med kantina.

Hva synes du om studenthuset *driv* ?

Michael Haugen

23 år

Medisin

– Førsteintrykket er bra. Det er ikke så lenge siden jeg kom.

Stine Storleer

25 år

Farmasi

– Jeg er frivillig selv. Det er topp! Supert å ha et samlingssted. Topp!

Sigrid Dahl

Grønnevet

21 år

Stilig student

– Vanskelig å mene noe siden det ikkje har begynt å fungere skikkelig enda. Kjæmpeviktig for studenttan å ha et samlingssted.

Go before
it's too late*

*KILROY-billetten er kun for ungdom under 26 år og studenter under 33 år.

Sommerferie?
Vi har de beste
flypassene i
Europa

Tromsø - Oslo -
Amsterdam -
Barcelona - Tromsø
fra kr **5367,-**

Tromsø - København -
Roma - Tromsø
fra kr **5226,-**

Tromsø - Oslo -
Amsterdam - Praha -
Tromsø
fra kr **5226,-**

Prisene er kun eksempler på
våre tilbud! Flyprisene gjelder
for ungdom under 26 år og
studenter under 33 år, inkl.
skatter og avg. pr. 1503,00. Alle
priser er med forbehold om
eventuelle endringer, trykkfeil
og ledig kapasitet.

GET IT ONLINE!
www.kilroytravels.com

Hvis du bestiller
reisen din online til
Europa før 15.04.00
er du med i
trekningen av en
tur til New York.

Kontakt oss
Strandgata 36
tlf 77665151
www.kilroytravels.com

REISEGARANTI
RGF
FONDEN

Kilroy
travels

**Interessert i en
studieperiode
i utlandet?**

Nyheter

- ◆ Uppsala universitet: ny partner i Nordlys-nettverket, utveksling alle fag.
- ◆ University of Alaska, Fairbanks: ny avtale om studentutveksling, alle fag.

Arrangement

- ◆ International Coffee Hour, Wednesday 3 May, 11.30 a.m., VIP Canteen, Administration-Building, for students and employees at the University of Tromsø

Kontakt:

- ◆ Internasjonal konsulent ved ditt fakultet
- ◆ Internasjonalt studentkontor i Studieavdelinga, 3.etg. Administrasjonsbygget
www.adm.uit.no/studie/foreign

UNITEC
INSTITUTE of TECHNOLOGY
Te Kura Pūkonga o Waitaha

- Media • Design • Film & Tv
- Sykepleie • m.fl

Ledige studieplasser for
internasjonale studenter ved
UNITEC Institute of Technology,
Auckland New Zealand.

Støtteberettigede og statlig
godkjente studier.

Husk søknadsfrist 15 april!

kontakt IEC for informasjon og
søknadspapirer.

**INTERNATIONAL
EDUCATION CENTRE**

Søndre Tollbugt. 3A tromso@iec.no ph:776 37414
9008 Tromsø www.iec.no

Fritids-
problemer?

Bli med i Utropia.

Sommerjobb ?

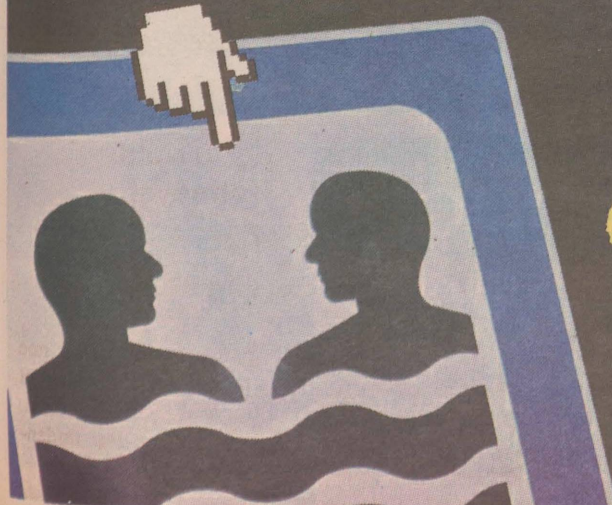
Plan- og driftsavdelinga (PLUT) ved
UiTø har behov for ekstrahjelp til
enkelte oppgaver sommeren 2000.

Arbeidsoppgavene vil bl.a. bestå i
ryddarbeider og enklere
vedlikeholdsarbeider.

Søknadsskjema fås ved henvendelse til:
PLUT, tlf. 77644931

Søknadsfrist: 01.05.2000

NB! Søkere må være registrerte studenter
ved UiTø.

Liker du å
diskutere?

På Norges største nettsted finner du
mange å diskutere med. Men selv om
praten går flytende, må du ikke
ta deg vann over hodet.

www.sol.no/diskuter

SUNSHINE

NIKE

KILLER LOOP

ADIDAS

ARNETTE

RAY-BAN

ARMANI

YSL

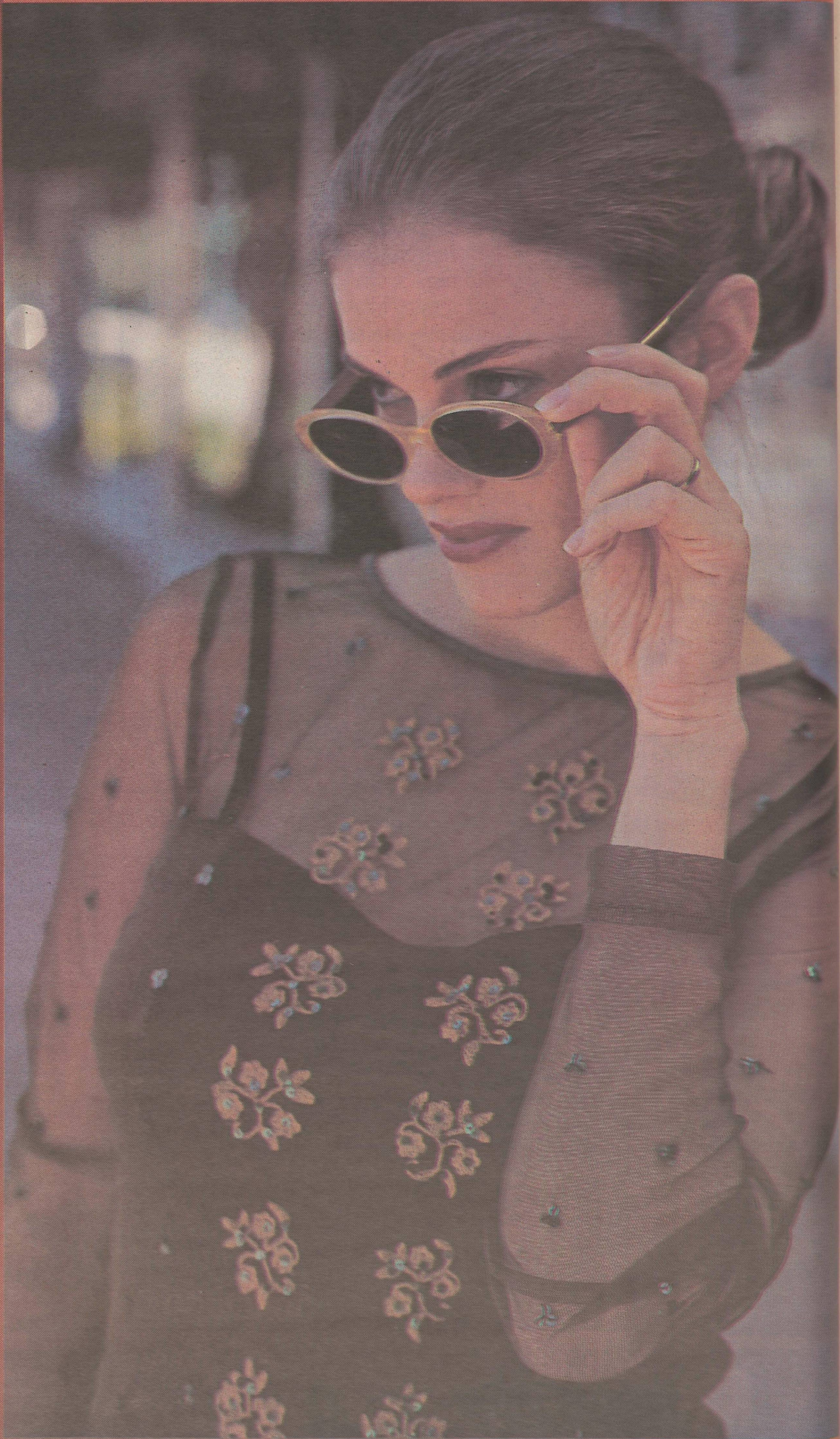
VOGUE

POLAROID

CEBÉ

CHANEL

MOSCHINO

Brilleland

SE BEDRE - BETAL MINDRE

RING GRATIS 800 800 70

for timeavtale i din nærmeste Brilleland.

Telefonen er åpen hverdager 8.00-20.00 lørdag 10.00-14.00

English summary

Teaching Positions Explode

There has been a drastic increase in the number of new positions at the university since 1993. The number of students has dropped during the same period. - This sounds like to me like more money is being spent on each student, says economist Espen Skaldehaug. - The university is less cost effective. A spokesperson for the administrations says the number disguises recent changes in the way data is collected and registered, although he admits that a significant increase has occurred.

Few Nominated Teachers

There are only seven candidates for the annual Best Teacher Award. The award offers fifty thousand kroner to a teacher with outstanding abilities. The original deadline of April 1 has been extended to May 1 because of poor information. Both the faculties and individual students can propose candidates. A committee of three students will then pick a winner.

Average Cantina Food

An opinion poll revealed that most students find the food the cantina just eatable, average at best. Still all of them were faithful customers. They complained about price, yet they never brought food from home. They wanted more alternatives for when the cantina is closed and they praised the cleaners.

Opinionated Heavy Band

- Our music reaches the idiots, those brain-deads who like lyrics about women, drinking and stuff, Black Debath declared before their concert. The band has never played in Tromsø before. -The snow softens the sound, which is great since we play really loud. Their latest single "Welcome to Norway" targets tourists and the band plans to have it distributed through souvenir stores. The band is proud of their recent music award and never tires of comparing themselves with bands they envy.

Slik kan pensum bli gratis... ...vel og merke på ulovlig vis

I forrige utgave spådde Utopia lærebøkernes digitale framtid. For deg som ikke vil vente i et par år bringer vi oppskriften på hvordan man digitaliserer bøker.

1. Så enkelt kan en bok digitaliseres.

Er ikke skanning det samme som å kopiere en bok med vanlig kopimaskin? Forskjellen er at når en tekst først er skannet én gang, trengs ikke jobben å gjøres flere ganger. I tillegg er kopien identisk med originalen. Noe man neppe kan si om fotostatkopier.

2. Skanner

Fungerer som en kopimaskin, bortsett fra at den leser det du kopierer inn som et digitalt bilde istedenfor et papir. Skal det du skanner inn gjøres om til tekst, trengs det et OCR-program. En god nok skanner koster under tusenlappen.

Advarsel!

Det er forbudt å skanne inn og videreformidle opphavsrettsbeskyttet materiale. Vi vil advare studenter på det sterkeste mot å spare tusenvis av kroner i året på piratkopiering av pensumbøker.

Fordeler ved elektroniske tekster

- Kan kopieres gratis på et blunk
- Kan sendes på e-post
- Du kan redigere, klippe og lime teksten
- Tekstene kan lenkes sammen
- Trykkekostnader faller bort
- Du kan blande andre medier så som lyd og film

Minus

- Du må ha en maskin for å lese dem
- For å utnytte fordelene trengs mer kunnskap enn den du tilegnet deg i grunnskolen.
- Du kan ikke spille søppelkassebasket med dem.

3. Hva er et OCR-program?

Objektgjenkjenning (OCR) er det omvendte av skriverprogramvare. Programmet leser den skannede boksiden og gjør den om fra bilde til tekst. Dermed blir teksten søkbar og redigerbar, samtidig som den tar en hundredel så stor lagringsplass.

4. Hvilket OCR-program?

Er det lite grafikk og bilder?

Da heter et av de beste programmene Omnipage. Det kan lastes ned gratis i prøveversjon fra www.caere.com. Programmet må først "trenes" litt for å skjønne spesielle tegn, i særdeleshet æ, ø og å.

Er sidene full av grafikk og avansert layout?

Da bør du bruke programmet Adobe Acrobat. Acrobat bevarer sidenes opprinnelige layout, men er mer tungvint å korrekturelese enn Omnipage. Programmet koster ca 2500 kroner.

5.

Skanning

Boka kan så skannes side for side. På en rask PC tar dette bare litt lenger tid enn å kopiere dem på kopimaskin. I etterkant kjøres OCR-program på tekstene. Jo bedre trykkekvalitet jo færre feil blir det i tekstlesingen. For boksider er vanlig kvalitet 99,5 prosent riktig.

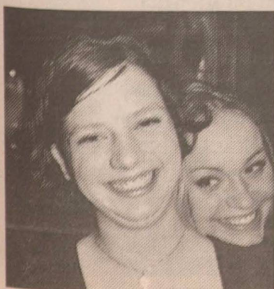
6.

Distribusjon?

Vi bare nevner at teksten til et helt grunnfagspensum kan få plass på en email. Distribusjon er som regel også ulovlig med mindre du selv er forfatteren, eller opphavsmann har vært død i 70 år.

Harald Groven

Hva synes du om studenthuset *driv* ?

Linneth Liverud
19 år
Student

- Det var veldig fint at da det åpnet, bortsett at vi måtte stå i kø. Det var på tide!

Are Danielsen
26 år
Det norske
mannskor av
2000

- Syns det va helt topp! Skikkelig nord-norsk sjarm.

Kristin Sjøvik
22 år
Medisin

- Veldig bra! Vanvittig mange kjentfolk. Sinnsyk atmosfære! Sinnsykt mange kjække gutta!

Drama i Breivikating Lagmannsrett. UiTø-studenter i kamp om 65 millioner kroner. **Rett til høyesterett**

De tapte saken men går videre til høyesterett. Stunt-juristene Maria Willumsen og Rohnny Andersen ble Tromsø mestere i prosedyre.

Prosedyrekonkurranse:
§1 Jusstudiets svar på teatersport og Fangene på fortet.
§2 Konkurransen er organisert som et cupmesterskap om liksomrettssaker.
§3 Deltakerne hopper over bevisførsel og tidkrevende pirk.
§4 Lagene hopper rett på det de kan best, nemlig prosedyren.
§5 Vinnerlaget får sponset tur til jussens Grace-land: Høyesterett i Oslo.

FOTO: MARIT LJØSNE

Lagdommer Brynjar Østgård, Høyesterettsdommer Jens Edvin Skoghøy og lagdommer Kjell Jacobsen dømte i prosedyrekonkurranse. Øvre strafferamme var hotellferie i Oslo og omvisning i Høyesterett.

Sakene i prosedyrekonkurranse var fiktive. Det var derimot verken jussen eller dommerne. Saken som lagene skulle bryne seg på virket som kjent stoff for publikum, ikke uventet overrepresentert av jurister. Var du derimot ikke-jurist, måtte du regne med å sitte igjen med samme følelse som etter å sett en Kvitt eller Dobbelt-finale i "Ibsen på Sanskrit".

Høyesterett nedstemt!

Lagenes prestasjoner var jevne. Dette kom til uttrykk ved at det ble dissens i dommerkollegiet. De to lagrettsdommerne stemte på Willumsen & Andersen. Høyesterettsdommer Jens Edvin Skoghøy derimot, holdt med Lindhartsen, Trondsen & Lægneid. Men for en gangs skyld måtte Høyesterett finne seg i å bli nedstemt av en underrett. Hoveddommeren synes å være et kjent fjes for publikum. Jens Edvin Skoghøy er første, eneste og siste person som har vært jusprofessor i Tromsø. For ikke så lenge siden ble han headhunta til å Høyesterett i Oslo.

Mulig eksamensform?

Prosedyrekonkurranse er en kunstig mellomting mellom rettssak og muntlig eksamen. Det var ikke akkurat noe minus å kunne sitt pensum. Hvorfor ikke gjøre arrangere eksamener i form av slike konkurranser? En slik eksamensform hadde ikke Skoghøy noe mot.

Saksbehandlingskonkurranse

Mange av deltakerne kunne nok tenke seg å bli advokater. Men det er en kjent sak at ni av ti jurister ender som saksbehandlere og byråkrater i stedet. Er derfor hele konkurransen urealistisk? Utopia spurte Skoghøy om det ville vært mer realistisk å arrangere en saksbehandlingskonkurranse. Så kunne vi få kappestrid om rundskrivlesning, skjema utfylling og papir-pushing.

– Det ville vært litt mindre publikumsvennlig, var Skoghøys korte kommentar.

Føler seg uthengt.

Saksøker Peder Ås tapte saken i Breivikating Lagmannsrett Fredag 7. April. Peder Ås, ville som vanlig ikke kommentere saken nærmere. Det er ingen hemmelighet at Peder Ås sitt forhold til motparten, Lars Holm tradisjonelt har vært anstrengt. Utopia vil ikke legge skjul på at Holm gjennom en færekkje har vært på kant med politi og påtalemyndighet. Selv om han har fått en rekke dommer mot seg valgte retten å tro han.

– De utallige skilsmisene fra Marte Kirkerud, og hans skyhøye pengebruk til advokatsalærer kan også være årsaken til tapet, sier en nær venn av Holm til Utopia.

– See you in court, er Lars Holms eneste kommentar til Utopia etter å ha vunnet erstatningssaken i Breivikating Lagmanns.

FOTO: ELSA

– Gode nok til å prosedere i Høyesterett, var dommer Jens Edvin Skoghøys omtale av lagene i ELSAs prosedyrekonkurranse.

Utopias rettsvillfarne:
Harald Groven

Ubemerket Undervisningspris

Den som arbeider for et godt undervisningsmiljø, kan stikke av med 50.000 kroner. Men foreløpig er det bare sju nominerte kandidater til Undervisningsprisen.

Eskild Andersen

Søknadsfristen går ut 1. mai. Innen den tid må alle nominasjoner ha kommet inn. Men nesten

ingen vet om denne prisen, ifølge Grethe Karlsen i Studentstyret. Sammen med to andre studenter sitter hun i rådet som skal avgjøre hvem som får Undervis-

ningsprisen.

– Fristen ble forskjøvet fordi det var blitt gitt dårlig informasjon. Dessverre har det likevel ikke kommet mer informasjon, sier hun. Opplysningene om Undervisningsprisen har ifølge Karlsen bare nådd Studentstyret og Studentrådet.

Studiekonsulent Hege Skarsfjord er ikke enig med Grethe Karlsen. Hun mener informasjon-

men har vært mer enn god nok, med annonse i Utopia og informasjon på Internett.

– Fristen 1. april var for ikke for kort, men studentene ønsket selv en senere frist, sier Skarsfjord. Hun håper på flere kandidater i tida som kommer og gjør oppmerksom på at både enkeltstudenter og fagmiljøer kan nominere kandidater.

Et glødende hus

En ti dager lang studenthusfestival er over. Både dåpen og festivaluka gikk så å si smertefritt for seg. Noen feilskjær må man regne med, men de aller fleste var godt fornøyd. Teater, konserter, filmvisning,

foredrag, debatter – huset har gløda av liv. Vi gir deg stemningsbildene fra åpninga og festivalen. Vi håper e n g a s j e - m e n t e t brenner videre – selv uten Jon Michelets hjelp.

Bilder: Jon Terje Eiterå,
Hanne Stien, Marit Ljøsne
og Krister Brandser

Ordleik med Åsleik

Noen dansa tecno,
andre tok det med ro i kroken.

Fleskvartetten gav oss indrefilèt

M

Åpningsuka

Åpningsuka, takk skal dere ha. Dag 1 var den største dagen for mange

Student-rabatt

Rabatten gis ved visning av gyldig studentbevis og betalt semesteravgift. Rabatten gjelder varer til ordinær pris.

free record shop

Jekta Handelssted
tlf 77 67 37 20

AVIS BILUTLEIE

Arctic Bilutleie as

Vestregt. 16, tlf 77 61 58 50
Flyplassen, tlf 77 67 98 40

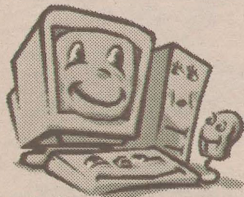

Vi reparerer:
glidelås i
skinnklær,
klær, rygg-
sekker,
vesker etc.

Strandgata 34
tlf. 77684682

JERNVAREHUSET

Varehuset i Sjøgata
Sjøgata 13
tlf. 77 63 82 00

ABC Data

Fiolveien 13
tlf 77610797

I gamle Chr. Hansens lokaler
Fr. Langesgt. 22 tlf 77 68 56 56

BRODRENE
JOHANNESSEN AS
HEIRE- OG UNGDOMSKLÆR
v/ brua tlf. 77 68 35 41

Nordnorges største innen babyutstyr.
Salg og utleie

Heilovn 6
tlf. 77 67 22 44

INTEROPTIK

Brillehuset AS
Storgt. 88 tlf 77 68 21 43

TSI

Utrop

Atomstrid

Vitende eller uvitende. Er norske myndigheter med på å starte et nytt atomkappløp?

På studentmøtet til Norske leger mot atomvåpen som ble holdt i Trondheim første helga i mars, ble det lagt fram en artikkel som fikk oss til å undre litt over dette. Artikkelen "The Target is Russia" av Theodore A. Postol (The Bulletin of the Atomic Scientists March/April 2000) levner liten tvil om at Vardøradaren, Globus II er et ledd i USAs utbygging av et anti-rakettsvar. Dette er i så fall et brudd på ABM-avtalen (anti ballistic missile treaty) fra 1972 som forbyr et anti-rakettsvar for å bevare styrkeforholdet mellom partene. Denne avtalen har vært grunnleggende for alle de viktige nedrustningsforhandlingene som har foregått siden den gang.

Merkelig plassering

Det planlagte amerikanske anti-rakettsvaret skal offisielt brukes mot angrep fra roverstatene Irak, Iran og Nord-Korea. Hvorfor skal man da plassere en radar i Vardø, nærmest på den russiske grensa? Et bedre egnet sted ville vært Japan. Ifølge artikkelforfatter Postol er plasseringen i Vardø optimal for å lære radar-signaturen av russiske testraketter.

Ødelegger forholdet

USA kom i september 1999 med en henvendelse til Russland om å modifisere ABM-avtalen, slik at de skulle kunne ha et enkelt nasjonalt rakettsvar. De truet med å fortsette utenom avtalen hvis russerne ikke gikk med på justeringer. Resultatet kan bli at russerne og kineserne føler seg presset til å ruste opp allerede velfylte våpenlagre. På FN's generalforsamling høsten 1999 la Russland, Hviterussland og Kina fram en resolusjon om å bevare ABM-avtalen. Norge, som i alle år har framhevet betydningen av ABM, stemte avholdende. Kanskje vi til og med hjelper USA å bryte ABM avtalen.

Mot opprustning

Vi, studentene i Norske Leger mot Atomvåpen, uttrykker stor uro i denne saken. Vi ønsker ikke å være vitne til ny opprustning med øket fare for atomkrig ved uhell. Opprustning vil videre kreve store summer fra de respektive statskasser som heller burde brukes til helseformål. Produksjon og håndtering av kjernefysisk materiale er en kontinuerlig trussel mot miljø og mennesker. Avfallet vil forbli en helsetrussel i uoverskuelig framtid.

Christin Ormhaug og Kjersti Johnsrud, studenter i Norske Leger mot Atomvåpen.

Snøsafari eller handling, Sylvia?

Denne uken er Sylvia Brustad på reise i Nord-Norge for å se på snøen som har skapt kaos de siste månedene.

Vi får håpe at Sylvia ser grundig og lenge på snøskavlene, takrasene og de innesnødde pensjonistene, for dette er bare begynnelsen på de klimaendringene vi har i vente.

Samtidig som Sylvia lar seg sjokkere av forholdene i nord, planlegger hennes regjering å bygge flere sterkt forurensende gasskraftverk. Disse planlagte gasskraftverkene vil gjøre det vanskelig, for ikke å si umulig, å oppfylle Norges klimaforpliktelser.

Den siste tiden har forskere verden over konstatert at menneskeskapte klimaendringer har ført til store ødeleggelser, død og katastrofer for hundretusener av mennesker. Noen ser kanskje ikke sammenhengen, men flom-

men i Mosambique og snømengdene i Hammerfest er et resultat av de samme globale klimaendringene. En trenger ikke tenke seg om mange ganger før skjønner at vi må ta disse globale problemene på alvor.

Dersom ikke Sylvia Brustad er utrolig god til å måke snø kan hun bruke tiden sin til viktige ting enn å dra på snøsafari i Nord-Norge. Det beste hun kan gjøre for befolkningen i nord er å dra tilbake til regjeringsskivert og sette en stopper for de sterkt forurensende gasskraftverkene. Ellers kan vi nok vente oss vinteren i tiden som kommer.

Hilsen et samlet Tromsø Naturs og Ungdom

Master of Science

International Fisheries Management

Ved Norges fiskerihøgskole, Universitetet i Tromsø, tilbyr man fra høsten 2000 et begrenset antall studieplasser for norske studenter på Masterstudiet "International Fisheries Management". Studiet er en tverrfaglig toårig internasjonal utdanning. Studiet vil fra høsten ta opp 15 studenter fra hele verden samt 5 fra Norge.

På MSc studiet kan du fordype deg i følgende felt:

- Ressursbiologi
- Ressursøkonomi
- Fiskeriforvaltning og organisering

Studiet vil gi deg:

- Kunnskap om akvakultur og internasjonale fiskerier
- Feltarbeid i tredje verden
- Kontakt til samarbeidsinstitusjoner ute
- Spennende ekskursjoner og tokt
- Internasjonal atmosfære, studenter fra hele verden
- Framtidige internasjonale karrieremuligheter
- All undervisning på engelsk

Vi ønsker:

Studenter med eller uten erfaring fra fiskerisektoren.

Opptakskrav og søknadstid:

Cand. mag. grad eller tilsvarende i realfag eller samfunnsfag. Minimum treårig høyskoleutdanning. Introduksjonskurs i statistikk eller matematikk. Søknaden sendes innen 15 April.

For mer informasjon kontakt:

Norges fiskerihøgskole
Universitetet i Tromsø, Breivika
9037 Tromsø
Telefon 77646000
e-post: eksped@nfh.uit.no

Søknad sendes:

Studieavdelingen studentopptaket
Universitetet i Tromsø, Breivika
9037 Tromsø

Sorggruppe

Ved dødsfall i nær familie og vennkrets oppleves sorg. I studenthverdagen kan det være vanskelig å bearbeide disse følelsene hvis en ikke får noen å dele de med.

Studentpresten og Studentenes Sosialtjeneste inviterer studenter i sorg til å være med i en sorggruppe. Gruppen har kontinuerlig inntak og møtes hver 14. dag på prestekontoret. Ønsker du å vite mer om gruppa, så ta kontakt med:

Psykolog Dorrit Rosenkranz
Studentenes sosialtjeneste
77 64 45 95 / 77 64 53 23
Studentprest: Tor Stranda
Breiviklia 3 Rom 031, UITØ
77 64 40 97 / 91 34 20 23

kultursider

Black Debbath

Blodig alvor

Fløgstad forteller

Påske

God påske!

Siden Jesus døde for våre synder kan vi alle drikke oss fulle i påsken. En skål for hver av apostlene. De som ikke vil kan isolere seg på fjellet i skur på tyve kvadrat, hvor man får inn Vidar Lønn-Arnesen på reise-TVen. Vi kan drøvtygge på gamle påskesnøtter og løse kryssord til vi stuper av kjedsomhet.

Vi pakker kvikkklunsjen og terper fjellvettreglene. I motsetning til jula er påsken blottet for lykkepress og tvangssmiling. Vi får lov til å lide, men vi trenger ikke være Jesus.

Før eksamen vet studentene godt hvordan Jesus hadde det. Om du går riktig nært Michelangelos bilde av korsfestelsen, kan du se at han har bokstavene Imm. trykt i panna. Kanskje finnes det et liv hinsides eksamen? Vår omgang med sensor inkluderer sjelden kyssing og poser med sølv. Likevel er det tre ukers ventetid til sensuren faller før det blir himmelfartsdag eller Dantes inferno i helvete. Som student vet vi at penger er roten til alt ondt.

Det er roten til våre stadige besøk på sosialkontoret og vår dårlige kantinemat. Det er Lånekassen som har gjort den klingende mynt til et tema i vårt akademiske tempel. Hadde vi fått det som vi ville kunne vi mediterer over høyere problemstillinger. Hadde kostnadsnormen og stipendandelen vært større, kunne vi lagt bak oss slike jordiske problemer og konsentrert oss om det som står skrevet i pensum og andre steder. En slik lykke vil vi nok aldri se.

Som syndere snubler vi rundt i et desperat forsøk på å få den enorme bjelken ut av våre øyne slik at vi kan kaste den første steinen på utdanningsministeren. Men selv om vi skulle gå gjennom Stortingets sal frykter vi ikke noe vondt, for han er med oss og hans krav trøster oss. Han leder oss på ville veier og fører oss til hvilens vann ved enden av bardisken.

Michael Wynn

En umulig selvstendighet

Et fåtall hadde funnet veien til Internasjonalt seminar om krigen som alle glemte, Eritreas håpløse kamp for selvstendighet fra Etiopia.

Afrika har alltid vært det tapte kontinentet, et sted hvor den ene tragedien slår den andre i hjel. En av de største krigene siden andre verdenskrig blir nesten aldri nevnt i media. -Eritrea er en rein krigsøkonomi, sa forskeren: - Landet har bare tre millioner innbyggere, men over fem hundre tusen mann til våpen. All industri støtter

krigen.

Etiopia har over 50 millioner innbyggere, det burde være lett match, men bare en i nordlige delen av landet står krigen. Eritrea ble selvstendig etter en 30-årig frigjøringskrig i 1993, men i 1998 brøt det krig påny. Siden den gang har over femti tusen Eritreere blitt deportert fra Etiopia. - Det tror er at Eritrea på grunn av sine klimatiske forhold aldri kan bli selvforsynt med mat. For å kjøpe mat må landet ha en annen industri, men det ser håpløst så lenge landet er fanget i den konflikten med Etiopia.

Michael Wynn

Sideblikk

På kvinnekonferansen

Fra mitt hjørne i kantinen betrakter jeg prosesjonen av kortklippede feminister og lesber med vemod.

De få gangene jeg har kommet nært nok til å berøre det annet kjønn har jeg oppført meg skikkelig. Jeg lever i stadig frykt for at klone forskingen skal gjøre min biologiske kompetanse overflødig. Jeg gjenopplever den psykologiske tilstanden som franske feminister kaller livmormisunnelse, det mannlige motstykket

til den kvinnelige penismisunnelse. Jeg er min fars sønn, et produkt av årtusener med kvinneforakt, et biologisk misfoster som har gjort verden kapitalistisk og miljøfiendtlig. Kvinner er ikke engler i hjemmet lengre. En delegat kan fortelle at kvinner ikke har noe som helst med det kapitalistiske systemet å gjøre. Hva har du i handveska din, spør jeg og tømmer den bordet: leppetift, eyeliner, maskara, nøkkelring, teddybjørner og neglelakk. Alt dette bruker hun bare fordi jeg undertrykker henne. Jeg

har alltid lurt på hvordan verden ser ut for en svart, lesbisk sosialist. Alle kvinner på denne jord har et søsterlig bånd på tvers av kulturene. Hvis kvinner fikk viljen sin ville de vedta fred på jord, de ville smelte våpnene fordi kvinner som kjent ikke trenger penisforlengere. Aggresjon er den mannlige reaksjonsformen, og den representerer døden. Kvinnene gir liv gjennom livmoren. Derfor fnyser de av oss, og så er de utro i stedet. Problemet med menn er at de ikke slipper kvinnene til, sier hun. Problemet med kvinner er at de ikke svarer på

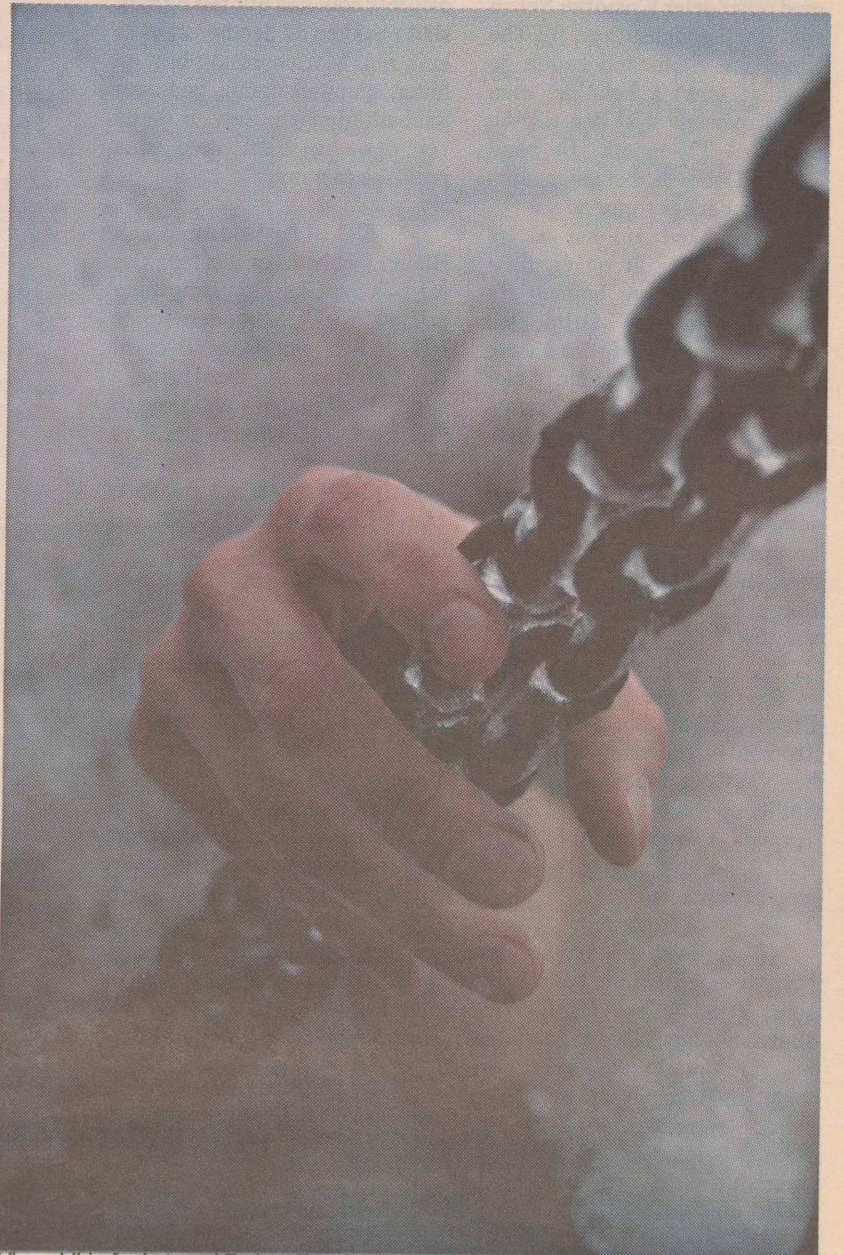
telefonsamtalene mine, sier jeg. Og dermed hadde gått i fellen som alle mannlige undertrykkere gjorde. Gjennom mine sjåvenistiske kommentarer hadde jeg bekreftet myten om meg selv. Akkurat som kvinnene egentlig ikke mente det når de ubevisst jåler seg til spisevegring, så hadde jeg ubevisst redusert kvinnen til ei kjempesvær fitte som jeg måtte erobre. Alt handlet om kontroll, fortalte hun, og plutselig skjønnte jeg hvorfor jeg drikker meg full hver eneste helg.

Michael Wynn

Vinnerbilde fra kategori "trafikklys"

FOTO: JENNY DUESUND

Vinnerbilde fra kategori "industri"

FOTO: JENNY DUESUND

Fine bilder

Fotoklubben "Øyet som ser" arrangerte i helgen fotomaratton. Her presenteres vinnerbildene fra kategoriene "trafikklys" og "industri". Begge bildene er tatt av Jenny Duesund. Vi gratulerer.

Inferno av debatter

– Med musikken vår når vi ut til idiotene. De som har blitt hjernedøde av å høre på hardrock som handler om damer og drikking og sånn. Vi ønsker at også rockere skal være samfunnsengasjerte. Black Debbath er hardrockerne med sterke politiske meninger.

– Er dere lei av å snakke om Spellemannsprisen?

– Nei. Det blir vi aldri lei av, sier bandet som utnevner seg selv til verdens beste hardrockband. Det er bare det at ikke alle vet om det ennå, sier Egil Hegerberg, også kjent som Bare Egil. Om de ikke var kjente fra før, ble de det i alle fall da de sammen med prisutdeler Kristoffer Schau stjal Spellemannsprisen fra The Kovenant. Statuetten hadde de egentlig tenkt å beholde, men The Kovenant stjal den tilbake under et TV-opptak. Et band Black Debbath betegner som feige og dårlige vinnere.

– The Kovenant har nå tre priser. To fra i år og én fra i fjor. Vi har ingen, bortsett fra en vi fikk fra Lene Marlin. Den mistenker vi forøvrig for å være et falsum av papir, sier Hegerberg og skuler misfornøyd bort på den falske statuetten. Den står trygt plassert i front på bandets talerstol. En talerstol som er den ultimate kroppsliggjøringen av rock i møte med politikk. I alle fall ifølge Lars Lønning, bandets vokalist.

Bra med snø

Black Debbath har aldri spilt i Tromsø før, men medlemmene har vært her med andre band. Spilleoppdrag med Hurra Torpedo, Gartnerlosjen og Bare Egil Band gjør at gutta snakker med tyngde når de omtaler Tromsø som spillested.

– Det er fantastisk bra å spille her. All snøen demper lyden, noe som er fint siden vi spiller så sinnssvakt høyt. Det er dessuten bra at det er snø nå, for lokalbefolkningen er jo avhengig av scooter og spark for å komme frem til lokalet. Veinettet er ufattelig dårlig utbygd her i

Finnmark, slår Hegerberg fast.

Uttalelsene til Morten Harket om at det nordnorske publikummet er treigt, skjønner Black Debbath lite av. Selv synes de nordlendinger er ramsalte. Fulle av humor og glede.

– Morten Harket har tydeligvis ikke sett på "Du skal høre mye" på NRK1. Fisete oslofolk som han blir rett og slett slått i bakken av den nordnorske kulturen. Morten er nok blitt en bitter, gammel mann, bedrøver Sabbath-gjengen. Selv er de på vei opp og frem med sine politiske meninger.

CD til turistene

Black Debbath er nesten klar med sin nye CD. Fra "Tung, tung politisk rock", som den første CD-en het, går de nå over til turistinformasjon på det britiske språk. Med platen "Welcome to Norway" skal de kapre atter nye tilhørere. Selv er de skråsikre på at platen får støtte fra både Norsk Eksportråd og Norad, for som de sier:

– Ikke alle utlendinger er like stødige i norsk. Veldig mange utlendinger har vært irritert på oss siden vi synger på norsk. Da er det bra vi nå kommer med en håndbok for alle turistene om kommer til Norge, synes Lars Lønning.

"Welcome to Norway" skal distribueres i alle souvenirbutikker. Uansett hva man kjøper, skal man få med CD-en til Black Debbath. Hvordan det blir penger av dette vites ikke, men Black Debbath har nok en plan for det også. Som med alt annet de holder på med.

Eskild Andersen
(tekst og foto)

HARDT OG TØFT: Black Debbath er tøffe. Nesten tøffere enn toget.

musikk
Black
Debbath
driv
5. april

Black Debbath inviterte til debatt i samfunnshuset. Og debatt ble det. Med lysbildeshow, talerstol og dommerklubber, var det duket for en annerledes hardrockkonsert på driv.

Høylytt på bygdehuset

Egil Hegerberg ønsket hjertelig velkommen til debatt. Lars Lønning holdt primalskrikende innlegg om problemer innad i Høyre og hovedflyplass på Bøler. Alle bestemødre kan være glade de holdt seg borte fra driv en ellers fredelig onsdag. Ikke så mye på grunn av støynivået – bestemødre hører dårlig likevel, men på grunn av de krasse tekstene. Selv om det meste var tett innpakket i en kraftig lydmur var det tydelig at Black Debbath ønsker å leve opp til navnet sitt. Og det klarer de.

Selv om Black Debbath er dyktige på den klassiske hardrockdelen, med mye lyd,

støy, røyk og stæsj, er det nok ikke der de vinner mest. Det gjør de på sitt utradisjonelle show med lysbildeshow om flyplass på Bøler og debattforum på konserten. Aldri tidligere har denne anmelderen vært på en konsert der opplesning av "eventuelt" på en saksliste er en vesentlig del av konsertopplevelsen. Men det fungerte. Det fungerte til og med så bra at det veide opp for korte svikt i høyttalere og delvis kraftig feedback.

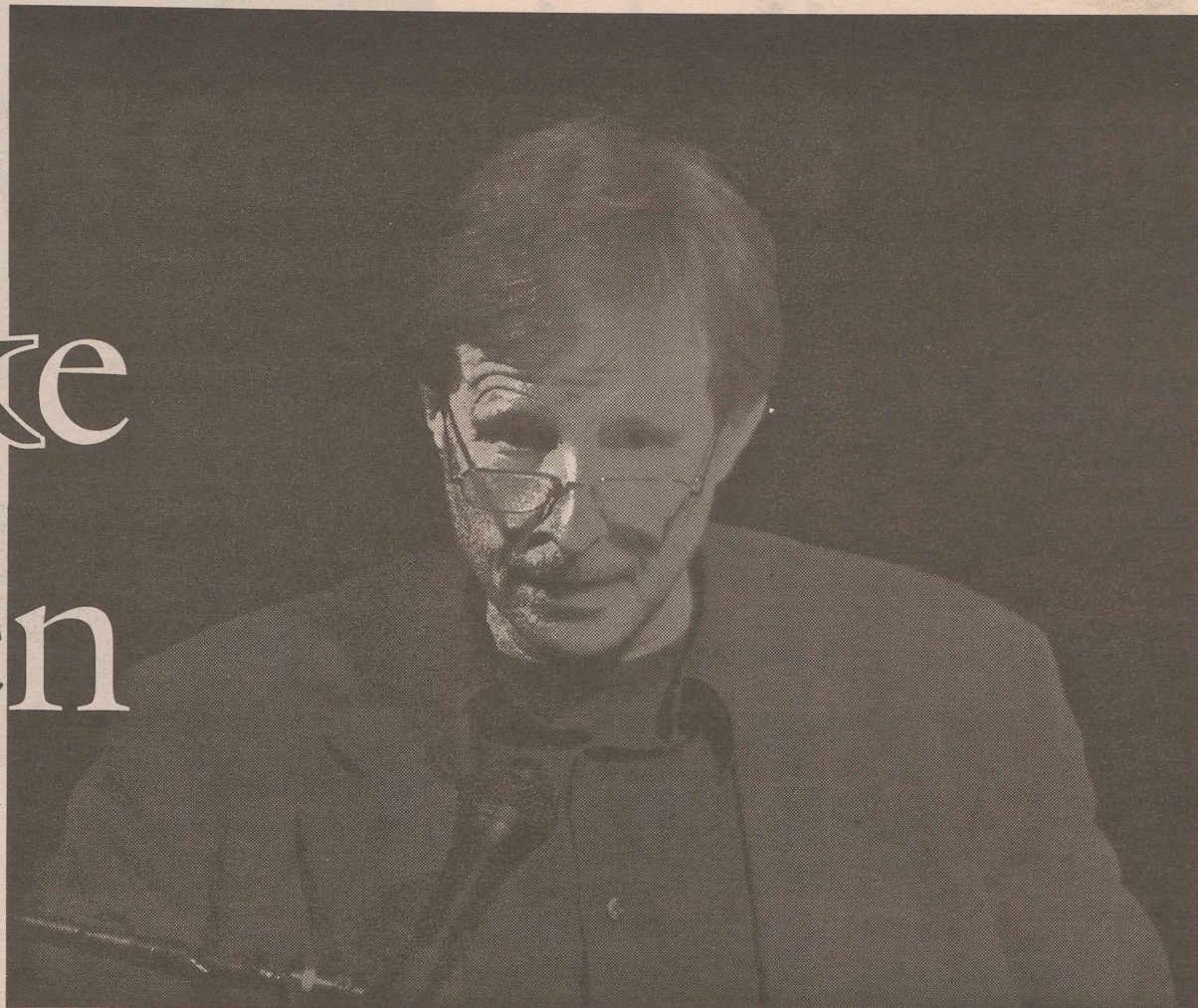
Black Debbath har funnet sitt forum. Sitt debattforum.

Eskild Andersen

TIL DEBATT: Lønning og Hegerberg hadde mye og snakke om.

Den magiske mannen

Kjartan Fløgstad.

FOTO: JON TERJE EITERÅ

Kjartan Fløgstad er høy. Likevel trenger han ikke å reise langt.

Han debuterte i en alder av 24 år. Den gangen med lyrikk.

– Jeg føler at det er en annen som har skrevet de diktene nå. Forfatteren er likevel ikke flau over sine tidlige verker, de er bare annerledes. Nå skriver Kjartan prosa. Samfunnskritisk prosa – kanskje?

– Jeg er interessert i politikk fordi politikken er interessert i meg, sier han og ser lur ut. Kjartan kom med hurtigbåten fra Finnsnes. Han syntes den

korte strekningen var en merkbar reise.

– Store reiser har gitt meg evnen til å se det store, også i de små reisene. En fysisk reise kan være en psykisk reise, mener forfatteren. Han har bodd i mange storbyer. Best likte Kjartan Buenos Aires. Han mener det er lett å være alene der.

– Jeg blir ikke inspirert av naturen, trykket fra storbyen gir meg energi. Ansikter, overhørte

samtaler og utrop setter igang skriveprosessen i mitt forfatterskap. Energien henter Kjartan fra kroppsrytmen.

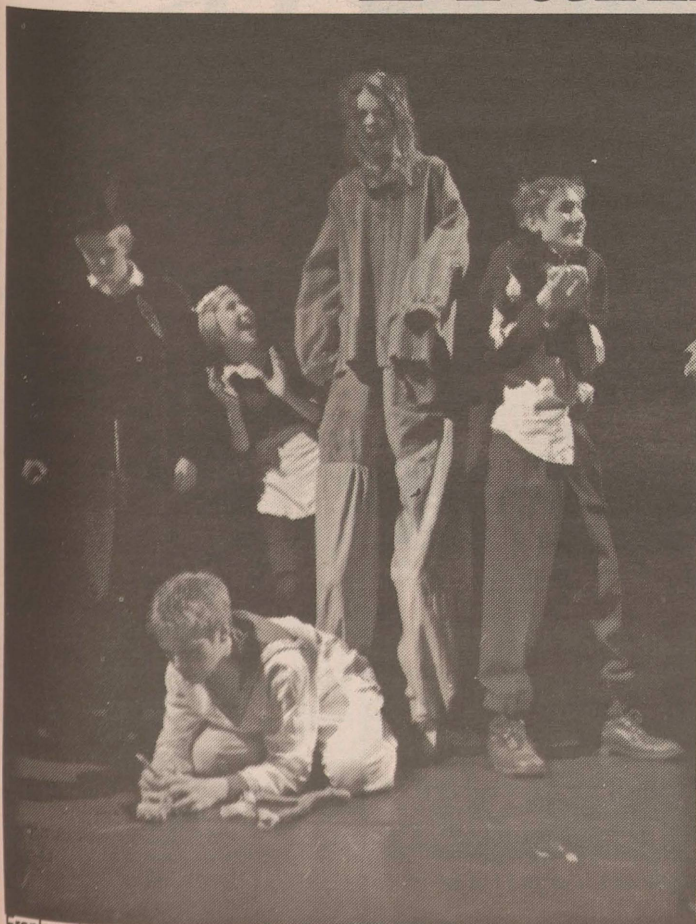
– Når jeg går eller springer trenger rytmen inn i skriften. Han er ikke bare interessert i sin egen skrift. I lang tid har den ydmyke mannen interessert seg for den magiske realismen innenfor latinamerikansk litteratur. Han mener dette er et litterært grep som har blitt til i det sterke møtet mellom ulike kulturer.

– Jeg ønsker å lokke frem dette også i den norske litteraturen. Kjartan mener den latinamerikanske fortellerkunsten kunne gitt oss en bedre forståelse for vårt eget liv.

– Nå venter jeg bare på en arktisk realist, avslutter forfatteren og ler som om han ikke tror det selv.

Hanne Stien

Frankensteins oppstandelse

Frankenstein er et fryktelig monster. Teatergruppa Bøggz har vekket han til livet

FOTO: HALVOR J. LIE

teater
Frankenstein
Bøggz
Rådstua
7.april

Gjennom to akter prøvde teatergruppa Bøggz å vekke Frankensteins monster til livet i Rådstua. Det ble en fryktelig skapning, trist, rasende og morsom.

Mary Shelleys fortelling om vitenskapsmannen som trosset døden og skapte et monster i et laboratorium er den klassiske

historien om vitenskapelig hovmod. De byronske undertonene, de alvorlige temaene og de vanskelige konfliktene, alt var med i forestillinga til Barne- og Ungdomsteateret.

Fra spøk til alvor

Mange av oss kom med Boris Karloff i tankene, skrekfilmen fra tredvetallet har blitt en udødelig tolkning. Siden den gang har Frankenstein hjemsoekt filmhistorien, et vandrende lik - ofte mer en klisjé enn en klassiker. Dette har Barne og ungdomsteateret forstått. Alle som besøker historiens kirkegård må ta med seg hakke og spade. De blandet det brutale med det latterlige, kunstig blod med vitser og en bevissthet om at bak det hele ligger en fortelling med budskap.

Opphøyd Frankenstein

Alle rollefigurene ble spilt av ungdomsskoleelever, men doktor Frankenstein og hans monster fikk likevel en overraskende troverdighet. Idet Frankenstein reiste seg fra operasjonsbordet, ei ung jente på vaklende stylter med påmalt arr i panna og fillete parykk, skjønnte vi at dette var historien om en foreldreløs.

Med enkle scenegrep ble vi forflyttet fra laboratoriet til en fødestue og til de sveitsiske alper. Vi fulgte monstret og forsto hans hevsn. Skulle dette være en fortelling av barn og unge for barn og unge? Vi burde kanskje ikke tatt det så alvorlig, men det fortjente de faktisk.

Michael Wynn

Surrealistisk konsert

musikk

Krøyt
driv
2. april

Etter en underlig oppvarming av Tromsø Kunstforsyning, erobret Krøyt studenthuset med et farge-sprakende show. Det hele tok oss fullstendig på senga og da alt var over hadde vi ingen anelse om hva vi hadde sett.

Jazz er kanskje ikke den mest kommersielle musikkformen, men Krøyt vet å selge varene sine. Den kvinnelige vokalist skrek så høytalerne ristet mens hun danset foran et lerret og en Andy Warhol-inspirert projeksjon av seg selv. Noen

ganger kunne vi ikke høre om xylofonisten spilte gitar eller synt.

Alt er kult

Det spiller selvfølgelig ingen rolle når alt sammen er kult og når han har samme frisyre som enkelte romvesener i Babylon 5. Publikum kastet sine musikalske

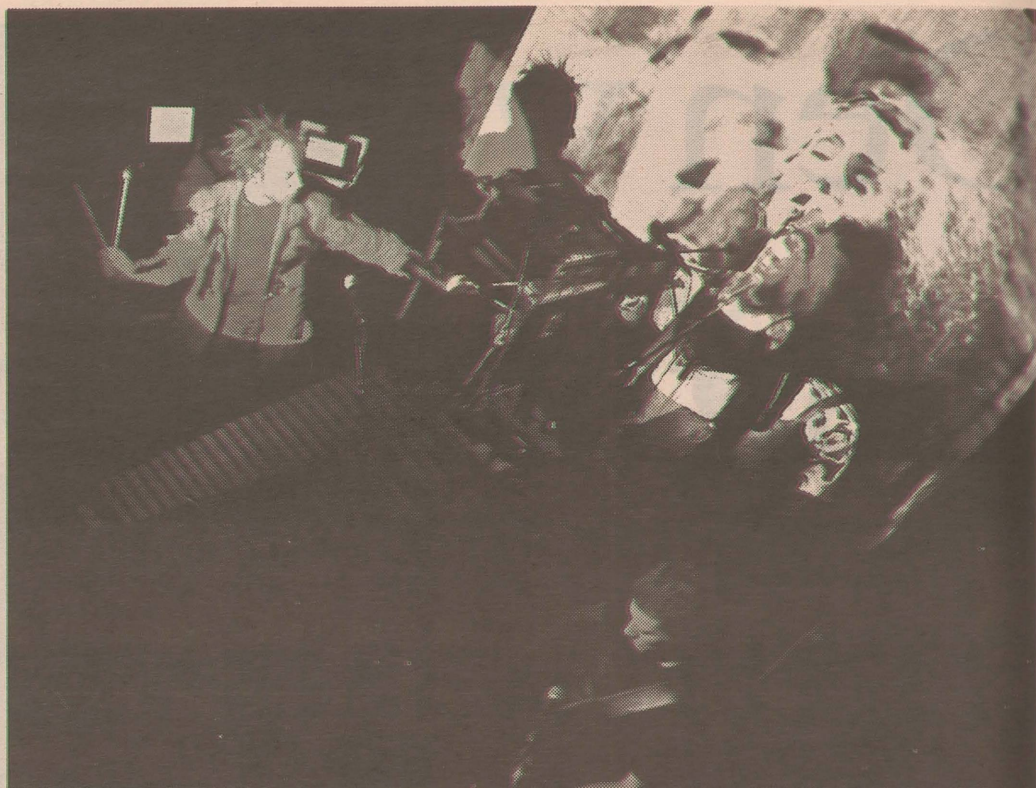
og estetiske fordommer i søpla, og for litt over en time ble jazzen det viktigste i våre liv.

Gledelig overrasket

Vi som kom for å høre absurde tekster og intim nynning i et røykfult kjellerlokale ble gledelig overrasket av de intense rytmene og den demoniske

synthen. Noen ganger virket det til og med litt rockete. Likevel vet alle at det å sjokkere er vår tids klisjé. Fargene, lyset og de digitale lerretet trollbandt oss, men det var tydelig at gruppen ikke vant Spellemannsprisen fordi de viser fine lysbilder.

Michael Wym

SELVE LIVET: Krøyt spilte høyt. Og med en sinnssvak innlevelse. I bakgrunnen var det lysbildeshow.

FOTO: MARIT LJØSNE

Gammel improvisering

stå opp

Åsleik
Engmark
driv
6. april

Åsleik Engmark trollbinder sitt publikum. Selv med gammelt materiale.

Engmark er god. Det er nok derfor han er så pop. Han har en egen og utmerket evne til å ta tak i de lokale særegenheter og folket i salen, og drive ap med dem til lattermusklene revner. Det er vel oppskrifta på en god "stå-opp"-komiker uansett. En sikker vinner. Men det å ape med nordlendinger er jo heller ikke det vanskeligste i verden. Vi er ikke så veldig sjølhøytidelige og er gjerne med på spøken.

Fornøyd selv

Selv var Engmark veldig godt fornøyd med publikum og responsen fra dem. Både at det var tidlig på kvelden og at det

HEHE: Åsleik var morsom nok, men skuffet med litt gamle vitser

FOTO: JON TERJE EITERÅ

stort sett satt studenter i salen var til hans glede. Mye lettere å jobbe med, syntes han. Fulle mennesker glir av lasset og klarer ikke henge med på improvisasjonen.

Gjort hjemmeleksa

Og mannen hadde gjort lekse si: Utførlig research og samtaler med tromsøstudenter gjorde at

publikum kjente seg igjen i flere situasjoner tatt rett fra Tromsø som fenomen. Det hele starta temmelig bra, med oppvarminga av publikum før Engmark dro oss inn i sin improviserte verden, hvor han tok tak i stemninga og spilte ut fra det.

Så kom vitsen noen av oss har hørt før; om Arthur Arntsen og Engmarks misunnelse overfor

han. Litt skuffende når man venter seg ei splitter ny forestilling full av vitser tatt på sparket.

Engmark forklarte det hele med at den vitsen hørte hjemme i Tromsø, og han hadde lenge gleda seg til å ta den her. Ja, da så...

Kari Mette Darell Eliassen

BLOD: Vi klarer oss ikke uten. Men noen er avhengig av andre for å få nok.

FOTO: HANNE JORDELL

Blodig alvor

Blodmottakar. Blodgjevar. To menneske i forskjellig situasjon. Før du veit ordet av det, kan det vera du sjølv som treng blodoverføring.

Kreftpasienten er avhengig av at andre er villige til å gje vekk blodet sitt til han. Jan-Are Rask er 44 år. Han har blitt ramma av blodsjukdommen akutt leukemi. Leukemi gjer at det blir for mange kvite blodceller og for få raude blodceller i blodet. Blodet Jan-Are Rask får overført inneheld kun raude blodceller, alt anna er tatt bort. Blodoverføringa tar over ein time.

Blodposen med 4,5 desiliter raude blodceller heng på eit stativ, ut frå det går ein lang, raud slange. Slangen buktar og krøller seg over golvet før han forsvinn under gensen hans. Jan Are Rask tar av seg gensen og viser: Slangen er festa til brystet hans med masse teip og går inn i ei blodåre på halsen. Djuprødt blod, frå ein totalt ukjent, som renn og renn.

Blodbanken

På Blodbanken jobbar det stort sett bioingeniører. Dei vandrar rundt mellom store kjøleskap, fryseboksar, sentrifuger - det er ein heil fabrikk der inne. Dei er godt utdanna, og ord som trombocytter, erythrocytter og leukocytter er dagleg kost. Av ein eller annan grunn er det stort sett kvinner som er bioingeniørar.

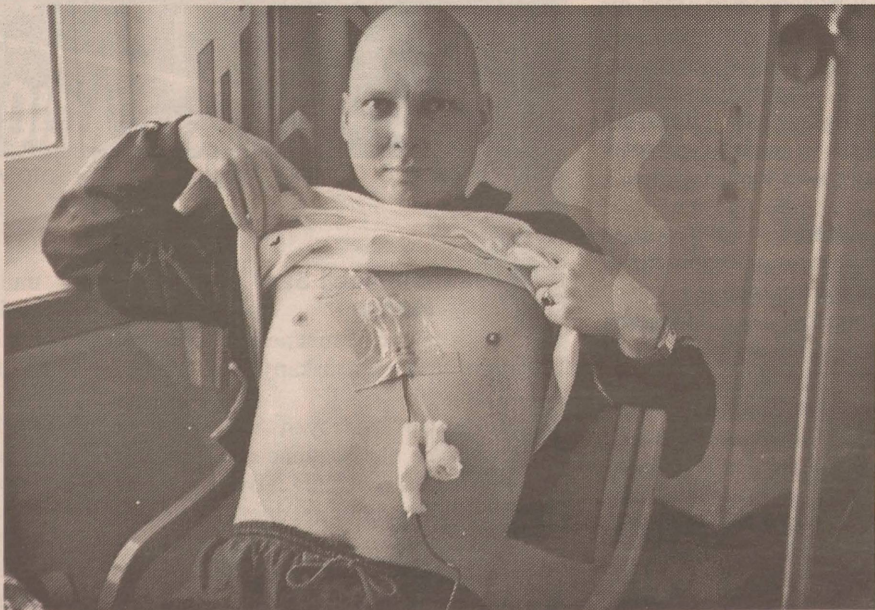
Det er dei som har all kontakten med blodgjevarane.

Blodgjevar

Ingeborg Høvik er blodgjevar. Tilbake får ho er eit reint samvit, kjensla av å vera ein god samfunnsborgar og ein friskare kropp. Det er jo kanskje ikkje så reint lite. I tillegg synast ho at det er spanande med "sprøyter og sånn", som ho seier. Å liggja i skaistolen og snakka med bioingeniørane medan blodet hennar renn ganske så fort ut igjennom armen, er rett og slett gøy, fortel Ingeborg leande.

Nesten ein halv liter blod renn ut på berre ti minutt. Ein skulle tru dette var ei kjempebelastning for kroppen, men på lang sikt blir ein faktisk berre sunnare av å gje blod. På kort sikt er det sjølvstøtt ei påkjenning, og små og spinkle folk er det hardest for. Til dømes får du ikkje lov å gje blod viss du veg mindre enn 50 kilo. Ingeborg Høvik er derimot ingen noen svekling, ho kjenner ikkje noko ubehag. Blodbanken treng alltid nye gjevarar. Ekstra glade er dei for å få studantar, som jo per definisjon er unge, raske og har sunt blod.

Veslemøy Astad

BLODMOTTAKAREN: Blodgjevarar bidreg til at folk som Jan-Are Rask kan få eit betre liv.

FOTO: HANNE JORDELL

Tema :

Blant indianerne i Guatamala

FOTO: INGRID HOVDALLEN

Et verdenshav unna strever indianerne mot fattigdom, borgerkrig og naturkatastrofer. Tromsø og andre norske vennskapsbyer kom nylig sammen for å dele erfaringer.

I februar holdt vennskapsforeningen Xela – Tromsø seminar på kulturhuset for norske byer som har vennskapsbyer i Guatemala. Dette var første gang vennskapsbyene kom sammen for å utveksle erfaringer og ideer for videre samarbeid. Flere viktige spørsmål kom fram under seminaret :

- Hva er vennskaps-samarbeid? Er det bistand eller personlig tilfredsstillelse? Forstår vi betydningen av vennskapssamarbeidet?

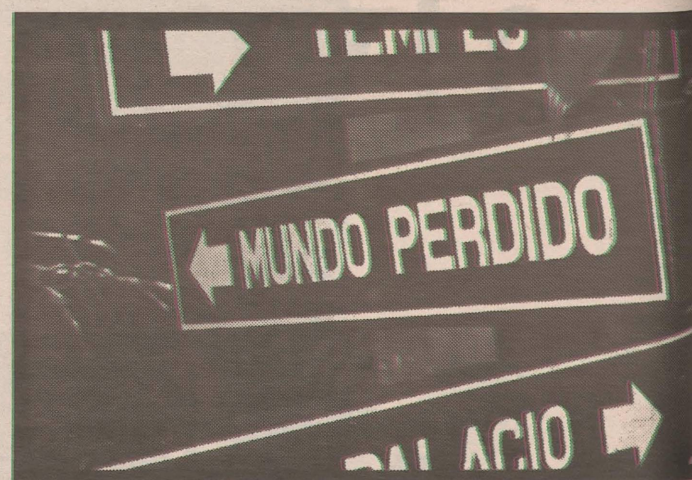
Hvorfor en vennskapsby? Vennskapsarbeid vil bidra til dialog mellom nord og sør og er et verktøy for å skape et mer nyansert bilde av sør. Vennskapsarbeid utvikler kontakt på det individuelle plan.

- Et vennskap stikker dypere og gir en helt annen dimensjon

enn femtilappen mange legger på TV-aksjonsbøssa. Det gir et langsiktig engasjement, og krever at arbeidet organiseres. Vennskap skaper personlighet og nærhet, sier Ragnhild Olavesen, fra paraply-organisasjonen vennskap Nord-Sør.

- Dere må finne samarbeidsprosjekter som for all del ikke splitter, sier fjellbonden Joulanda Solashar. I San Martin ble det dannet en klubb for de som hadde besøkt Norge. De synes det var eksklusivt å ha avlagt Norge et besøk.

- Dette skaper forskjeller og splitter befolkningen og er helt i mot de målene som ligger i vennskapssamarbeidet, protesterte Hans Jacob Johannesen fra ei vennskaps-gruppe i Fredrikstad.

MUNDO PERDIDO: Den tapte verden

FOTO: LARS KVAMME

Brannmennene i San Martin

I 1985 fikk en gruppe mennesker i Fredrikstad kjennskap til brannmennene i den guatemalanske landsbyen San Martin. Dette ble begynnelsen på vennskapssamarbeidet. Hver morgen ryddet brannmennene gatene etter nattlige besøk av regjeringssoldater. Borgerkrigen herjet og sivilbefolkningen levde i konstant redsel for dødsskvadroner og regjeringssoldatenes terror. Soldatene slo

ned på mulige gentile sympatisører med hård hånd. Landsbyens befolkning var ikke stor og de fleste kjente hverandre.

- Brannmennenes arbeid var derfor psykisk hardt belastende. De var preget av sterke traumer og tynnslitte nerver. De ryddet gaten for de livløse kroppene som ofte ble funnet grøftkantene meget ille tilredt. Det kunne være en nabos grønnshandleren på torget, en svoger, en bror, en søster

FOTO:LARS KVAMME

De fleste kjente til hverandre, forteller Øyvind Olsen, en av veteranene.

På tross av lidelsene og påkjenningene var dette arbeidet så viktig at den norske nødhjelpskoordinator i Kirkens Nødhjelp ba om at det måtte fortsette. Brannsjefen i Fredrikstad ble kontaktet. Han fikk raskt sendt ned presenninger slik at brannmennene slapp å kjøre rundt med åpne lasteplan.

– Steinen rullet videre og tettere bånd ble knyttet mellom byene. Flere prosjekter ble satt i gang og det ble etter hvert etablert et meget nært vennskapsbånd mellom disse to byene. I dag er det flere skoler som er involvert i arbeidet. Flere utstillinger er arrangert, delegasjoner fra begge byene har besøkt hverandre, og det har oppstått et lokalt engasjement og nettverk av prosjekter som i dag er meget godt utviklet. Ikke minst er vennskapsarbeidet godt innarbeidet i kommuneplanen, mener Olsen.

Skolebarn i Cumalapa.

– De spiller musikk, forteller Helga Marie Thu fra Stord: Det er originalmusikk fra Cumalapa. De spiller fløyte og marimba. Hun viser lysbilder av barn på en skole på Siming Sai som leker. De spiller med småsteiner og ler. Det ligger barnåler på bakken som det alltid gjør når det skal pyntes til fest. Og denne gangen er det til ære for delegasjonen fra Stord.

I 1994 kontaktet en gruppe lærere fra Cumalapa vennskapsgruppen i Stord fordi den lokale skolen med 45 elever knapt hadde bøker til undervisning. De viste fram et knippe skitne bøker som var det skolemateriellet de hadde.

Gruppen fra Stord så ikke muligheter til å skaffe midler, men gikk til lokalavisa med saken. Oppslaget ga spontan reaksjon. Det ble samlet inn 10.000 kr, og dermed ble det bygget et bibliotek til begeistring for både elever og lærere.

– Det er skolen som er bærebjelken i vennskaps-samarbeidet. Derfor jobbes det hele tiden med å etablere flere vennskapsskoler, sier Helga.

I dag er det 6 vennskapsskoler der samarbeidet fungerer veldig fint. Det er forskjellige måter å håndtere selve samarbeidet på, men det er helt vesentlig at både lærere og elever er med på prosjektet.

Elevene har fått besøk av Maya - indianere her i Stord, og klassen har vært på delegasjonsbesøk i Guatemala. De synger sanger på spansk, danser og leser fortellinger om

mayafolket.

– Det viktige er å gjøre det fjerne nært! Elevene er veldig interessert i å høre om andre barn og lar seg lett rive med av fortellingene. Da kan det komme kommentarer som "De kan mye mer enn norske, selv om de er fattige" sier Helga.

Indianere på nasjonal scene

Vennsapsgruppa har arrangert et musikkseminar i Guatemala City og i Cumalapa. I Cumalapa var deltakerene fra ni til 68 år, og spilte piano, gitar, slagverk og nasjonalinstrumentet marimba.

– Det var første gang et slikt seminar ble arrangert. Det å samle så mange mennesker fra ulike grupper var noe helt nytt, og satte spor etter seg i befolkningen.

Seminarene resulterte i to konserter, en i Cumalapa og en i Guatemala City. Konserten i Guatemala City ble holdt på en nasjonal scene. For første gang i historien opptrådte maya med sin egen musikk på en nasjonal scene. Konserten ble sett på som

nettverk av studenter som har eller er i gang med hovedfag om Guatemala. Det er i dag lite kompetanse og forskning på dette området.

Mayaordføreren

Vennsaps-samarbeidet mellom Tromsø og Xela ble innledet etter at den samiske foreningen i en årrekke har hatt kontakt med lokale organisasjoner i Xela, og etter at Rigoberta Menchu ble æresdoktor ved Universitetet i Tromsø. Ordføreren i Xela henvendte seg til UiTø. I dag er vennsaps-samarbeidet styrket ved et kommunestyrevedtak som ble fattet i november 1998. Siden ordføreren i Xela engasjerte seg så sterkt er samarbeidet avhengig av at dagens styre i Xela blir sittende. Ordføreren i Xela er den første ordføreren som er maya

og i tillegg valgt helt uavhengig av de etablerte parti-programmene. At Rigoberto Qemé har blitt ordfører har økt folkets tillit og gitt gjennlyd i de politiske miljøer i Guatemala. Kanskje spesielt fordi Xela er den nest største byen i Guatemala. Qemé ble i november i 1999

gjennvalgt for en ny fireårs-periode. Valget av ham som ordfører har skapt store forventninger fra maya-indianerne om å få fart i demokratiseringsprosessen. Det har skapt åpenhet rundt de politiske aktivitetene og mer struktur i det politiske arbeidet.

Demokratisering av den lokale

kommuneadministrasjonen har vært meget viktig.

Vennsapsgruppa er drivkraften bak samarbeidet. Denne gruppa består av representanter fra forskjellige organisasjoner, lag og foreninger og representanter fra studentstyret ved Uitø, Nordlys og en lærer ved Skjelland skole. I Tromsø er arbeidet bygd på personlig engasjement. Enkeltpersoner må sette Guatemala engasjementet på den komunalpolitiske dagsorden og gjøre arbeidet synlig i Tromsø.

– Det farlige er politisk kameraderi, sier Ingrid Hovda Lien: Derfor er det meget viktig at det skapes et vennsapsnettverk på grasrotnivå. Hun skal blant annet besøke den nasjonale studentorganisasjonen som også er etablert i Xela.

Vi ønsker å trekke det politiske vennskapet ned på et folkelig plan. Vi er derfor opptatt av å få engasjert flere fra skoler, musikere og idrett i dette arbeidet.

Tom Christian Alnæs

noe helt unikt og grensesprengende for mayaenes posisjon i Guatamalas kulturliv.

– Uten vennsaps-samarbeidet og musikkprosjektet ville ikke en slik begivenhet ha funnet sted, sier lederen for seminargruppa Åge Vallestad.

Student til Guatamala

Universitetet i Tromsø har bygget opp et ressurscenter som skal hjelpe mayastudenter. Flere forskere fra Uitø er med på prosjektet og har hatt kontakt med studentene i UiTø's vennsapsuniversitet San Carlos i Guatemala City.

Det er dette prosjektet som har lokket hovedfagsstudenten Ingrid Hovda Lien til Guatemala. Døra står nå åpen for at studenter kan engasjere seg i hovedfags oppgaver tilknyttet Guatemala. Dette er et stort satsingsområde for Uitø. Hovda Lien reiser også som representant for studentstyret og som koordinator for samarbeidet mellom Uitø og San Carlos-universitetet.

Hun ønsker å knytte et

FOTO:LARS KVAMME

MINIBANK

Bunnen først

Sliten i armene?

Søk før 1. mai,
så får du penger til studiestart!

www.lanekassen.no

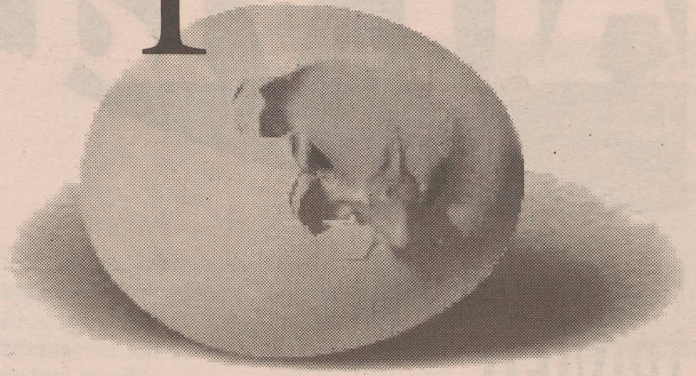

Lånkassen

T-600

påske-
klipp

Eggende påske

Egg er en selvsagt del av påskefeiringa. Men hva har egentlig egg med påsken å gjøre?

Trine Andreassen

Egget er et gammelt symbol på livskraft og nytt liv. I gamle dager la ikke hønene egg i den mørke årstida. Rundt vårjevndøgn, altså 21. mars, ble dagene lengre, og sola tippet fram igjen. Først da begynte hønene på nytt å verpe, og snart begynte kyllingene å hakke seg ut av eggene.

Egg i gamle dager

I riktig gamle dager gravde folk ned egg i åkeren ved vårjevndøgn for å få god avling. Egget var også et symbol på gjenfødelse og gjenoppstandelse. I oldtidens Egypt la man egg sammen med de døde i graven. De gamle grekerne plasserte egg oppå gravene. I begge tilfellene var målet at den døde skulle gjenoppstå.

Eggfest

Den gamle vårfesten smeltet etter hvert sammen med den kristne påskefeiringa. Påsken ble dermed en eggfest, og man spiste kokte egg eller bakte dem inn i flettebrød. Etter hvert ble egg

også en populær gave. I Russland ble det en skikk å gi bort egg av gull eller sølv, pyntet med edelstener. For kristne ble egget symbol på Jesu oppstandelse. De innførte også haren som symbol. I oldtidens Hellas trodde man nemlig haren hadde noe guddommelig over seg, fordi den både var rask og oppmerksom

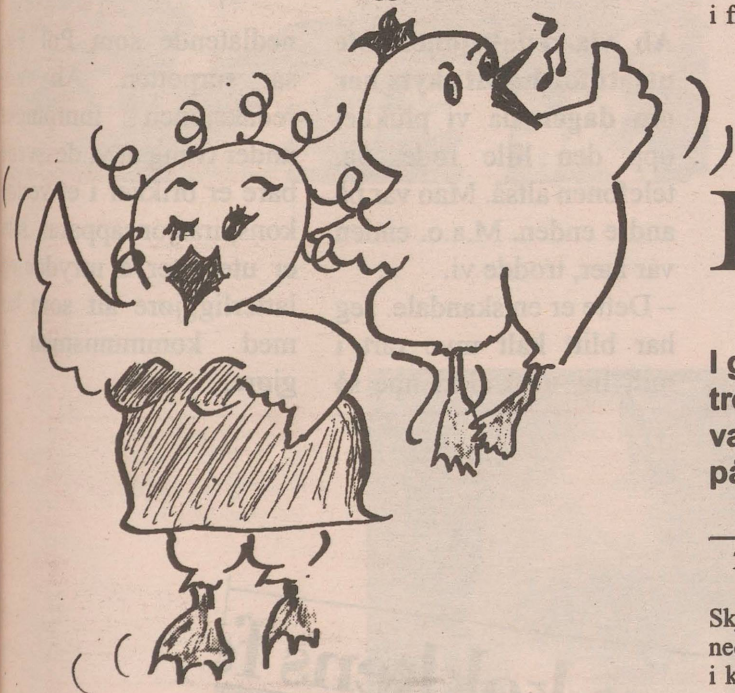
og hadde stor evne til å overleve. Fordi haren føder mange kull, har også den blitt symbol på fruktbarhet og liv.

Gul tid

Gule kyllinger, gul eggeplomme, ei lysende gul sol og gule påskeliljer – det er ikke rart gult er blitt påskens farge.

Spå været

Er det frost natt til påskedag og påfølgende søndagsnatt, vil det bli frost i lang tid framover. Dersom det regner påskedagen, vil vi få en dårlig sommer.

Heksene herjer i påska

I gamle dager trodde man heksene var svært så aktive i påsketida.

Trine Andreassen

Skjærtorsdag kunne man ringe ned hekser som hadde fløyet opp i kirketårnet. De som falt ned, skapte seg om til harer og geiter. Klarte man å skade et av disse dyrene, kunne man lett finne ut hvilke kvinner i bygda som var hekser. Den kvinnen man så i kirken som hadde slike sår og skader man hadde påført dyret, var nemlig den heksa man hadde skadet.

Påskeaften reiste trollkjerringer og hekser til nærmeste kirkegård. Der danset de påske- og heksedans og fløy opp i kirketårnet for å skrape irr og rust av

kirkeklokkene. Dette skulle de bruke til trolldom og hekseri ved en senere anledning. Heksene hadde stor makt denne natta, og folk tok sine forholdsregler. Alle sopelimene måtte gjemmes godt, ellers ville heksene stikke av med dem. Folk la stål over

dørene, i senga, i fjøset og i stallen. De som var så heldige å ha urter mot trolldommen, brukte disse. Stilte man seg på kirkerappa påskemorgen og så gjennom et nylagt egg mens sola skinte, så man lett hvilke kvinner i menigheten som var hekser.

I gamle dager...

Før i tida gikk unge gifteklare jenter 1. påskedag med et egg plassert mellom brystene. Hensikten var at guttene skulle forsøke å få tak i det.

1. påskedag fikk folk ta på seg nye klær. Reglene var strenge i fastetida, man måtte bruke de samme klærne hver dag, så de var ganske fillete og skitne etter 46 døgns bruk.

Skjærtorsdag

Skjærtorsdag har fått navnet sitt etter det gammelnorske ordet "skira". Det betyr å rense eller vaske ren.

Høns og egg

Det er i dag omtrent like mange høner som mennesker i Norge, og dermed er Norge selvforsynte med egg. Høna legger sitt første egg når hun er ca. 19 uker gammel. Hun verper hesten ett egg hver dag, nemlig 6 egg i løpet av 7 dager. Ei hønes levealder er ca. 70 uker. Eggproduksjonen har da begynt å avta, og hønene blir slaktet og solgt som høns.

Ab Via

TRIVIELT

Hågensen brenner for lønnsoppgjøret.

LO leder Yngve Hågensen var helt ildrød i ansiktet og truet med å rive det norske hus til grunnen.

– Topplederne burde vært kastet på dør for lenge siden, sa han og henviste til familiefølelsen i sosialdemokratiet. Dette er en lettantennelig problemstilling, som kan ende i totalstakade for den norske økonomien. På lang sikt er oljen vår beste kaskoforsikring.

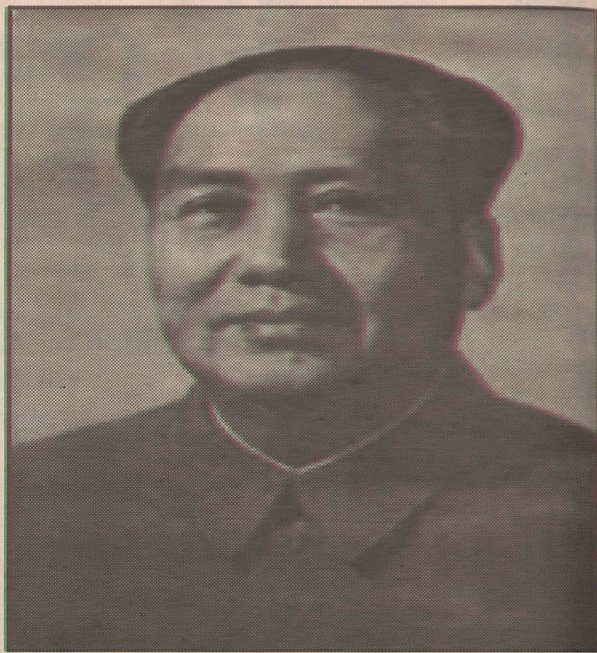
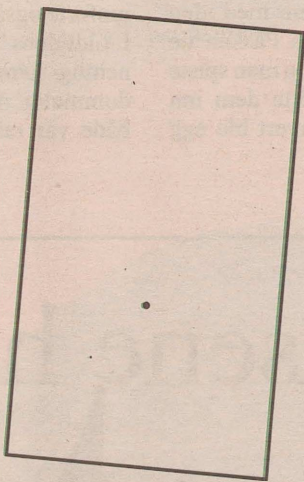
–Jeg syntes det lukter svidd av holdningen deres. Nå kan de virkelig føle hva det vil si å være utstøtt i den politiske debatten. Hvor blir det av varmen? spør han. Det burde lyse en varseltrekant for de fleste. Han kastet en brannfakkell i et forsøk på å ta motparten på senga.

– Ingen røyk uten ild, sa han da Utopia besøkte hans hjem på Ski.

– Vi står nå på trappene til noe helt nytt, konstaterer han i det han lukket døra.

TABULA

RASA

JEG ER SINT

Ab via-redaksjonen ble utsatt for hardt skyts her om dagen da vi plukket opp den lille røde. Ja, telefonen altså. Mao var på andre enden. M.a.o. enden var nær, trodde vi.

– Dette er en skandale. Jeg har blitt kalt mye rart i mitt liv, men aldri noe så

nedlatende som Pol Pot sa surpotten. Ab via redaksjonen immør under tvang at vi dessverre er brikker i et veslig konspirasjonsapparat som er ute etter å utrydde latterliggjøre alt som har med kommunismen å gjøre.

IMMATURUS

Glasskår kan være kokkens fe

TROMSØ: Glasskår i kjøttdeigen, en ekkel opplevelse. Lederen for Næringsmiddeltilsynet Asbjørn Helø, advarer mot å slakte

produsenten før man er sikker på hvor fremmedlegemer i mat kommer fra. – Ofte er det kokkens feil.

Sissel Wessel-Hansen
For to uker siden skrev Nordlys om Finnsnes-familien som fant en skarp glassbit i spagettigrøten de hadde til middag. Kjøttdeigen hadde de kjøpt på Obsl i Tromsø.
– Det er klart det er en ekkel opplevelse å finne glassbiter – eller liknende ting i maten, men man må

være forsiktig med å henge ut en produsent, sier Helø.
Man bør først være sikker på hvor fremmedlegemet kommer fra.
– I dette tilfellet er det liten sjans for at glasset kom fra kjøttdeigen, sier hun.
Glassbiten ble funnet i en spagettigrøte.
– Glasset kan like gjerne stamme

fra et glass med tomatpure eller lignende, sier hun.
For raske konklusjoner om hvor fremmedlegemer kommer fra, blant annet i media, er urettferdig overfor produsenten, sier hun.

Nordlys, 16.mars

Slakt?!

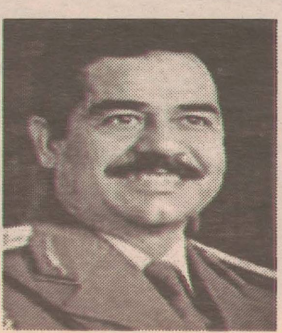
Den siste tida har flere produsenter blitt slaktet. Ab Via redaksjonen merker seg at lederen for Næringsmiddeltilsynet nå advarer mot å slakte produsenter.

Hva synes du om studenthuset *driv* ?

Adolf Hitler
Urfolksstudier

– Jeg er tilhenger av tettpakkede hus. Det gjør driften mer effektiv.

Saddam Hussein
Nord-Amerikakunnskap

– Jeg er litt skuffet over at huset aldri ble skikkelig bombet, men invasjonen var total.

DJ Stalin
Russisk

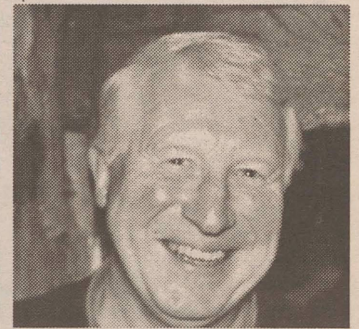
– Spesielt likte jeg de to øverste etasjene var forbeholdt kondisjonerte. Noe er tross alt likere enn andre.

Resirkulert musikk

Dårlig musikksmak er en ting. Det er en personlig greie vi ikke kan gjøre noe med. Elendig musikk, derimot, er et onde i en elektronisk verden. Det er ikke alle forunt å lage kvalitetsmusikk som selger i millionantall. Den smale musikken fortjener selvsagt en solid plass i platehyllene. Men hvor går egentlig grensen mellom god musikk og svadasøppel?

4 på rad

Hva synes du om studenthuset *driv*?

Anthon Myhra
52 år
Ikon

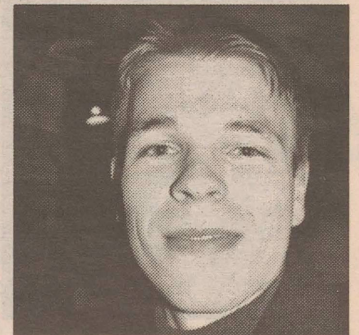
– Nei, jeg syns som alle andre at dette er et kjempefint prosjekt. Det er så flott at jeg skal si opp jobben begynne som student igjen.

Anna Klara Måseide
21 år

Helt vanlig student

– *driv* e absolutt kjæmpebra! Det vise en gang for alle at Tromsø e en god by å studere i – absolutt.

Johan Terje Hole
21 år
Student

– Det e et drefti bygg. Så langt har det vært djævelsk bra! Særli i går.

Hanne Sofie Akselsen
23 år

Konservatorist

– Det e vældi bra at det ligg i byen!

plate
Bambee
You are
my Dream
Arcade

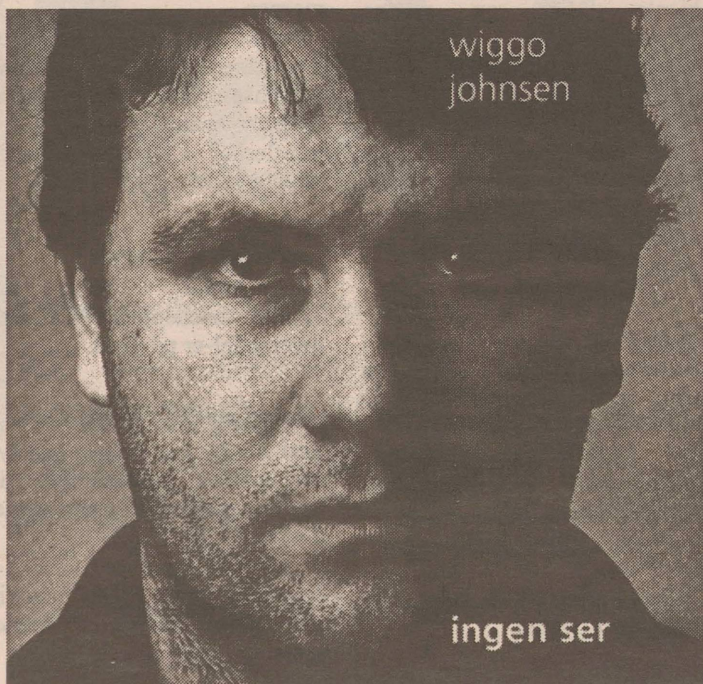
tekststrofer. Intet nytt fra den kanten altså. Produsent Thomas Ekle lever nok en gang opp til etternavnet sitt som leverandør av kjip musikk.

Plateselskapenes opplagte kyniske "ta-pengene-og-løp" holdning må vi gjøre noe med. Forhåpentligvis vil de til syvende og sist lide, det må jo etterhvert koste ganske mye å hele tiden lansere den ene talentløse døgn-fluen etter den andre. En siste ønske til plateselskapet Arcade som ga ut denne skiva, vær så snill – hvis dette er det beste dere presterer, ikke send oss flere skiver!

Thomas Johansen

Etter å ha hørt på denne skiva ble jeg sittende igjen med ett spørsmål: hva galt har jeg gjort for å fortjene dette? Har jeg fornærmet noen? Dette "musikalske" makkverket er en fornærmelse mot alle som bruker musikk til noe mer enn bakgrunnstøy i aerobic-timene sine. Produktet stinker av kjipe syntetiske rytmer og patetiske

bambee
you are my dream

wiggo
johnsen

ingen ser

plate
Wiggo
Johnsen
Ingen ser
Nord-Norsk
Plate-
selskap

"min machostil forførte du ihjæl" blir vi helt overveldet av hans språklige teft og skriftlige framstillingsevne. Plata er spilt inn med støtte av Tranøy kommune og det formelige oser av grasrotpoesi av Sputnik-kaliberet. Vi ser for oss hvordan fiskeren setter fra seg glasset med hjemmebrent og begynner å gråte. Det er likevel noe godmodig og harmløst over det hele og vi kan egentlig ikke klandre han Wiggo fra Tranøy for noe annet enn å sende plata til oss. Ingen ser-ingen kjøper.

Michael Wynn

Wiggo Johnsens foreldre burde skamme seg. Ikke fordi vi klandrer dem for å ha fått et avkom som boltrer seg i klisjeer, men fordi plata bærer påskriften "uten dokker hadde det aldri blitt nokka CD". Sangtekster trenger aldri noe mer artikulert enn blåe semska sko, og når Johnsen begynner på strofen

FOTO: MATTHIAS ZIEL

Mens vi venter på Nord-Norgebanen...

Hva er det som egentlig teller i livet? Er det dumme karakterer og slemme CV-er? Eller er det snille venner og fint vær og månelyst og blå solnedgang? Hvem vet – kanskje ingen av delene. Kanskje det viktigste er å leve livet. Det varer tross alt ikke evig.

Onsdag 12. april

Tromsø Symfoniorkester og Minken Fosheim fremfører «Eventyret om Grieg» i Kulturhuset klokka 11.00 og 13.00.

«Musikkspillet eventyrland» kan du se i Kulturhuset klokka 18.00. Spilles også 13.

På SubSirkus fortsetter Finn Arve Sørbøe sitt enmannsshow: Testing, testing, 1-2-3. Klokka 20.00. Går også 13., 14., 16., 26., 27., 28. og 30. april.

Yaz'n (Peacock) har ekte Negro-aften i kveld fra klokka 23.00. Opplev litt uvanlige rytmer...

Alph og Ole-Mårten spiller på Victoria Fun Pub i dag og i morgen.

Torsdag 13. april

Internasjonalt seminar på Mack-Kjelleren klokka 20.00. Temaet er «Kritisk blikk på medias rolle i internasjonale konflikter».

På Kaos er det klart for første del av Fuckin' North Pole Punk Metal Festival 2000.

På driv fremføres skuespillet «Døden som gudfar» med Voksenteateret klokka 19.00 og 21.00.

Teaterkafeen får skuespiller Wenche Elna Medbøe (fra Det norske teater) på besøk klokka 20.00. Medbøe skal foredra over Anne Garborg.

Fredag 14. april

«Homers Myte Oddysevs» fremføres på Rådstua Teaterhus klokka 20.00. Går også i 15., 16.

På driv er det releaseparty med toreBrumm og Hangface (tidligere Jetmotor) klokka 21.00. Det blir plateslipp, konsert og selvfølgelig fest.

Etnisk Musikkafé i Kulturhuset klokka 19.30, med det mongolske ensemblet Egschiglen

På Yaz'n (Peacock) er det klart for Nordnorsk Takeaway med diverse DJ-er.

Lørdag 15. april

I fjerde etasje på driv blir det

RAVEPARTY i kveld, med kjente DJ-er og mange overraskelser.

Kaos har Feber-aften med musikk fra 60- og 70-tallet.

Sabines bar inviterer til afrikansk dansekveld. I dag står soukos, dombolo, highlife, mbaqanga, mblax, mapouka og rai på plakaten...

Søndag 16. april

Andre runde i Tippeligaen spilles i dag, og Tromsø møter Bryne på Alfheim stadion klokka 18.00.

Gla' i sang? Carl Johan Pub har sine faste karaokekvelder på søndag og tirsdag klokka 22.00.

Troms Turlag tar en dagstur til Imagaisi i Lyngen.

Mandag 17. april

I dag er det en måned igjen til nasjonaldagen vår! I 1997 var det nærmere to meter snø da 17. mai-toget brøyta seg mellom veistikkene.

Onsdag 19. april

Troms Turlag drar i dag på påskesamling i Skognesdalen (ved Sjørnes). Turen varer til mandag 24. april, og overmattinga vil foregå i telt.

Jack Bjørkhaug spiller på Victoria Fun Pub i kveld og i morgen.

Fredag 21. april

På Victoria Fun Pub spiller Geir

Larsen Band i kveld og i morgen.

Få med deg variert Bach, en konsertserie i Bach-året 2000. Pasjonsmusikk (påskemusikk) med solosang, orgelverk og tekstlesing i Ishavskatedralen klokka 18.00.

Lørdag 22. april

I kveld er det hiphopdansehoppekveld med diverse DJ-er på Kaos.

Onsdag 26. april

Tori Stødle presenterer sin nye cd-utgivelse «Landscapes in Music» på Musikkonservatoriet klokka 19.30.

Jazz-sangerinne Marit Sandvik m/ bossanovaband holder konsert på driv i kveld.

Fredag 28. april

På driv blir det Yellow Snow helg med konserter med nye og gamle snøband.

På Teaterkafeen blir det jazzkonsert med Trygve Seim Orchestra klokka 21.00.

Reaction spiller på Victoria Fun Pub i kveld.

Lørdag 29. april

I dag er det tre år siden snørekorden på 240 centimeter ble satt i Tromsø.

Lørdagsforedraget på Nordnorsk Kunstmuseum blir holdt av cand. philol. Tore Kirkholt klokka

14.00. Han skal foredra om nye tendenser i norsk billedkunst mot slutten av 60-tallet.

På driv blir det Yellow Snow helg med konserter med nye og gamle snøband.

Mandag 1. mai

Tromsø Teaterlag fremfører «Alice i Eventyrland» på Rådstua Teaterhus klokka 20.00. Forestillinga kan også sees morgen klokka 19.00 og 21.00.

Tirsdag 2. mai

I Kulturhusets foajé er det klubb for seniorforum klokka 12.00. Nils Magne Knutsen snakker om Nord-Norge i gamle reiseskildringer.

Tromsø Teaterlag fremfører «Alice i Eventyrland» på Rådstua Teaterhus klokka 20.00.

Hvis du vil legge inn noe på Nord-Norgebanen, kontakt oss på faks/ telefon/ e-post: nordnorgebanen@yahoo.com Eller stikk innom glass-buret Hovedgården.